

DE NIEUWE KIESWET,

DAT IS

DE WET VAN 4 JULI 1850 (Stbl. N° 37),

zooals zij is gewijzigd bij het VII^{de} additioneele artikel der nieuwe
grondwet en bij de wet betreffende de stembureaux,

MET DE

NIEUWE INDEELING DER DISTRICTEN

EN

DE OVERIGE ADDITIONEELE ARTIKELEN.

Tweede Druk,

VERMEERDERD MET DE ALGEMEENE MAATREGELEN VAN BESTUUR EN DE
MINISTERIEELE AANSCHRIJVING TOT UITVOERING DER WET.

HAARLEM,
H. D. TJEENK WILLINK.
1888.

60 Cents.

L. oct.
2493

L 8. 2493

DE NIEUWE KIESWET,

DAT IS

DE WET VAN 4 JULI 1850 (Stbl. N°. 37),

zooals zij is gewijzigd bij het VIIde additioneele artikel der nieuwe
grondwet en bij de wet betreffende de stembureaux,

MET DE

NIEUWE INDEELING DER DISTRICTEN

EN

DE OVERIGE ADDITIONEELE ARTIKELEN.

Tweede Druk,

VERMEERDERD MET DE ALGEMEENE MAATREGELEN VAN BESTUUR EN DE
MINISTERIEELE AANSCHRIJVING TOT UITVOERING DER WET.

HAARLEM,
H. D. TJEENK WILLINK.

1888.

RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT

1902 4490

DE NIEUWE RIJSWIJTEL

De Nieuwe Rijswiijtel is een van de meest bekende en meest gewaardeerde werken van de Nederlandse literatuur. Het is een verzameling van verhalen, die in de eerste helft van de zeventiende eeuw zijn geschreven. De verhalen zijn van verschillende aard, maar ze hebben allemaal een gemeenschappelijk thema: de menselijke conditie. De Nieuwe Rijswiijtel is een meesterwerk van de Nederlandse literatuur, dat tot op de dag van vandaag nog steeds wordt gelezen en gewaardeerd.

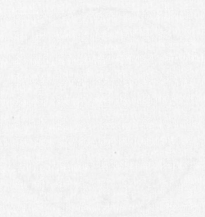
NIEUWE RIJSWIJTEL

DE NIEUWE RIJSWIJTEL

De Nieuwe Rijswiijtel

De Nieuwe Rijswiijtel is een van de meest bekende en meest gewaardeerde werken van de Nederlandse literatuur.

De Nieuwe Rijswiijtel is een verzameling van verhalen, die in de eerste helft van de zeventiende eeuw zijn geschreven.

De Nieuwe Rijswiijtel

De Nieuwe Rijswiijtel

De wet van 4 Juli 1850 (*Stbl.* n° 37) is bij het VII^{de} additioneele artikel der nieuwe grondwet, in afwachting van eene nadere wettelijke regeling van het kiesrecht, in hare hoofdbepalingen gewijzigd. Onlangs zijn bovendien eenige nadere bepalingen betreffende de stembureaux vastgesteld.

Bij de toepassing der nieuwe voorloopige bepalingen kan het voor menigeen gerieflijk zijn, eene uitgave der kieswet te bezitten, zooals zij thans luidt. Eene zoodanige uitgave, die van de noodzakelijkheid ontheft om telkens èn de kieswet èn de additioneele artikelen èn de wet omtrent de stembureaux na te slaan, wordt hierbij aan het publiek aangeboden.

De additioneele artikelen voorzien niet in de gewijzigde nummering van de artikelen der kieswet, die uit het vervallen van sommige daarvan (artt. 3, 5, 75 en 114) en uit het inlasschen van eenige nieuwe (artt. 10*bis*, 12*bis* en 36*bis*) zou moeten voortvloeien. Ook in deze uitgave zijn, om in de verwijzingen naar andere artikelen geen verwarring te brengen, de oude nummers behouden.

In de overgangsbepalingen der wet van 4 Juli 1850 (*Stbl.* n° 37) wordt door de additioneele artikelen geen verandering

gebracht. Daarom mochten deze bepalingen (art. 118 en volgende) hier niet ontbreken, ofschoon zij alleen in 1850 konden worden toegepast. Thans vindt men eenige overgangsbepalingen in het VIII^{ste} en volgende additioneele artikelen. Die artikelen zijn, met uitzondering van het VII^{de}, achter de gewijzigde kieswet opgenomen.

Eindelijk zijn ook de algemeene maatregelen van bestuur tot uitvoering van sommige bepalingen der wet, benevens de aanschrijving van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de burgemeesters dd. 30 November 1887, hier overgedrukt.

Ten einde met een oogopslag oude en nieuwe voorschriften te doen onderscheiden, zijn in deze uitgave en de geheel nieuwe artikelen en de min of meer gewijzigde alinea's der oude met groote letter, — de ongewijzigd gebleven artikelen of gedeelten van artikelen daarentegen met kleine letter gedrukt.

HAARLEM, Januari 1888.

EERSTE AFDEELING.

VAN HET KIESREGT.

§ 1. Van de Kiezers.

ART. 1.

De leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal worden gekozen door de mannelijke meerderjarige ingezetenen des Rijks, tevens Nederlanders, die:

a. hetzij over het laatstverloopen dienstjaar ter zake van het door hen ter bewoning gebruikte huis of afgezonderd gedeelte van een woonhuis in de personele belasting zijn aangeslagen naar eene hoogere huurwaarde dan die, welke volgens art. 1, litt. *a* en *b*, van de wet van 24 April 1843 (*Staatsblad* n°. 15) aanspraak geeft op vermindering tot een derde of twee derde gedeelten der belasting naar de drie eerste grondslagen en dien aanslag ten volle hebben betaald;

b. hetzij over het laatstverloopen dienstjaar in de grondbelasting zijn aangeslagen tot een bedrag van ten minste tien gulden en dien aanslag ten volle hebben betaald;

c. hetzij, hoofden van gezinnen of alleen wonende personen zijnde, van den inwonenden eigenaar of eersten huurder van een woonhuis of afgezonderd gedeelte van een woonhuis, waarvan de huurwaarde voor de personele belasting ten minste op het dubbele gesteld is van het laagste in de gemeente voor den vollen aanslag vereischte bedrag, gedurende negen maanden, voorafgaande aan den 15^{den} Februarij, een gedeelte in huur hebben gehad en bewoond, waarvoor geen afzonderlijke aanslag in de personele belasting geschiedt, maar waarvan de jaarlijksche huurwaarde, ongestoffeerd, in verhouding tot de belastbare huurwaarde van het woonhuis of afgezonderd gedeelte van het woonhuis geschat, het sub *a* bedoelde bedrag van den vollen aanslag bereikt; met dien verstande, dat op de lijsten van kiezers niet worden geplaatst:

zij wien het kiesregt ontzegd is bij eene regterlijke uitspraak die in kracht van gewijsde is gegaan;

zij die bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren;

en zij die in het burgerlijk jaar voorafgaande aan de vaststelling der kiezerslijsten onderstand van eene instelling van weldadigheid of van een gemeentebestuur hebben genoten.

Het kiesregt wordt niet uitgeoefend door degenen die in gevangenschap of hechtenis zijn.

Voor het kiezen van leden der Provinciale Staten en van leden van den gemeenteraad gelden dezelfde regelen als die, welke in dit artikel voor het kiezen van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn gesteld, met dien verstande dat men bovendien ingezetenen der provincie moet zijn om kiezer van leden der Provinciale Staten, en ingezetenen der gemeente, om kiezer van leden van den gemeenteraad te wezen.¹

ART. 2.

Deze wet houdt voor Nederlander hem die het is volgens de wet, verklarende wie Nederlanders zijn; voor meerderjarig, die vóór of op den dag der sluiting van de lijsten der kiezers den leeftijd van drie en twintig jaren heeft bereikt; voor inge-

¹ Art. 1, litt. *a* en *b*, der wet van 25 April 1843 (*Stbbl.* n°. 15) luidt:

»De belasting naar de drie eerste grondslagen, ter zake van woningen en woonhuizen in gebruik als voren, zal bedragen als volgt:

»*a*. Een derde gedeelte van het bij de wet bepaalde bedrag, wanneer de jaarlijksche huurwaarde dier woningen en woonhuizen beloopt als volgt:

» » 22 » » » 25 » » »				welker kom eene bevolking heeft			
				van beneden 3000 zielen;			
				van 3000 tot beneden 5000 zielen;			
» » 25 » » » 30 » » »				» 5000 » » 8000 »			
» » 30 » » » 35 » » »				» 8000 » » 12000 »			
» » 35 » » » 40 » » »				» 12000 » » 17000 »			
» » 40 » » » 45 » » »				» 17000 » » 24000 »			
» » 45 » » » 50 » » »				» 24000 » » 36000 »			
» » 50 » » » 60 » » »				» 36000 » » 48000 »			
» » 67 » » » 80 » » »				» 48000 zielen en daarboven.			

»*b*. Twee derde gedeelten van dat bedrag, wanneer de jaarlijksche huurwaarde dier woningen en woonhuizen is als volgt:

» » 25 » » » 28 » » »				welker kom eene bevolking heeft			
				van beneden 3000 zielen;			
				van 3000 tot beneden 5000 zielen;			
» » 30 » » » 33 » » »				» 5000 » » 8000 »			
» » 35 » » » 38 » » »				» 8000 » » 12000 »			
» » 40 » » » 44 » » »				» 12000 » » 17000 »			
» » 45 » » » 49 » » »				» 17000 » » 24000 »			
» » 50 » » » 55 » » »				» 24000 » » 36000 »			
» » 60 » » » 70 » » »				» 36000 » » 48000 »			
» » 80 » » » 100 » » »				» 48000 zielen en daarboven.			

»Indien enig dorp met eene stad tot ééne gemeente is vereenigd, zal dat dorp als eene gemeente op zichzelf worden beschouwd.»

zeten des Rijks, die zijne woonplaats gedurende de laatste aan die sluiting voorafgaande achttien maanden hier te lande of in de kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen gehad heeft; voor ingezetenen der provincie of der gemeente, die zijne woonplaats gedurende het laatste aan de genoemde sluiting voorafgaande jaar binnen de provincie of de gemeente gehad heeft.

Door den aanslag in de grondbelasting en dien in de personele belasting in art. 1 vermeld, worden de hoofdsom en de Rijks-opcenten verstaan.

Art. 3 is vervallen.

ART. 4.

De bewijsmiddelen voor het bestaan van den door deze wet ge-
verden aanslag zijn:

het aanslagbiljet;

een uittreksel uit de kohieren der directe belastingen.

Art. 5 is vervallen.

§ 2. Van de lijsten der kiezers.

ART. 6.

In elke gemeente worden door den voorzitter, onder medewerking der met de dagelijksche leiding van zaken belaste leden van den gemeenteraad, drie lijsten opgemaakt, de personen aanwijzende, die tot het kiezen van leden van de Tweede Kamer, van de Provinciale Staten en van den gemeenteraad bevoegd zijn.

ART. 7.

De lijsten worden opgemaakt naar aanleiding der jaarlijks vóór den 15^{den} Februarij aan den voorzitter van den gemeenteraad door de ontvangers der directe belastingen in te zenden, door hen te waarmerken opgaven, waarin alle mannelijke inwoners der gemeente, die in de gemeente over het laatstverloopen dienstjaar ter zake van hunne woning in de personele belasting zijn aangeslagen naar eene hoogere huurwaarde, dan die welke volgens art. 1, litt. *a* en *b*, van de wet van 24 April 1843 (*Staatsblad* n°. 15) aanspraak geeft op vermindering tot een derde of twee derde gedeelten der belasting naar de drie eerste grondslagen, alsmede alle mannelijke inwoners der gemeente die wegens eigendommen in de gemeente gelegen in de grondbelasting zijn aangeslagen tot een bedrag van ten minste tien gulden worden opgenomen, mits hunne aanslagen ten volle zijn voldaan.

De voorzitter van den gemeenteraad noodigt, bij kennisgeving de mannelijke inwoners der gemeente uit om, zoo zij in eene

andere gemeente over het laatstverloopen dienstjaar in de personele belasting tot het in de vorige zinsnede bedoelde bedrag of in de grondbelasting in eene andere gemeente of in meer gemeenten te zamen tot een bedrag van ten minste tien gulden zijn aangeslagen, daarvan door overlegging der voor voldaan geteekende aanslagbiljetten, vóór den 15^{den} Februarij te doen blijken. Deze aanslagbiljetten worden na de vaststelling der kiezerslijsten aan belanghebbenden teruggegeven.

De man wordt in de grondbelasting geacht te betalen den aanslag zijner vrouw, de vader dien zijner minderjarige kinderen, wegens de goederen, waarvan hij het vruchtgenot heeft.

Aanslagen in de grondbelasting wegens onverdeelde onroerende goederen gelden ook voor den mede-eigenaar, wiens naam niet bij den aanslag in het kohier is vermeld, mits zijn aandeel in dien aanslag ten minste tien gulden bedraagt.

Bij dezelfde kennisgeving als vorengemeld noodigt de voorzitter van den gemeenteraad de mannelijke inwoners der gemeente, die op grond van het bepaalde bij art. 1, sub c, of krachtens het vorig lid van dit artikel, aanspraak meenen te kunnen maken om geplaatst te worden op de kiezerslijsten, uit, daarvan vóór 15 Februarij aangifte te doen. Het model dezer aangifte wordt door Ons vastgesteld.

De bewijsstukken, bij zoodanige aangifte overgelegd, waartoe in het geval van het 4de lid van dit artikel moeten behooren het aanslagbiljet of authentiek afschrift daarvan, eene opgaaf van het bedrag van het aandeel in den aanslag en de bescheiden betrekkelijk het gemeenschappelijk bezit, worden na de vaststelling der kiezerslijsten aan belanghebbenden teruggegeven. Het bedrag der jaarlijksche huurwaarde van de hierbedoelde gedeelten van woonhuizen, waarvoor geen afzonderlijke aanslag in de personele belasting geschiedt, ongestoffeerd, in verhouding tot de belastbare huurwaarde van het woonhuis of afgezonderd gedeelte van het woonhuis, wordt bepaald door eene schatting van drie beëdigde schatters. Kan het bedrag der schatting niet bij meerderheid der schatters worden bepaald, dan geldt de schatting die noch de hoogste noch de laagste is.

De wijze van aanstelling van deze schatters, de door hen af te leggen eed (of belofte), de regeling van en de belooning voor hunne werkzaamheden, zoomede de wijze van onderzoek omtrent het aandeel in de aanslagen, bedoeld in het vierde lid van dit artikel, worden door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

ART. 8.

Op de lijsten wordt gebragt de naam van elk inwoner der gemeente, welke de in de kiezers gevorderde vereischten bezit en niet op de kiezerslijsten eener andere gemeente voorkomt.

Krijgslieden worden gehouden voor inwoners der gemeente waar zij in bezetting liggen.

ART. 9.

De lijsten vermelden, behalve den naam en de voornamen van den kiezer, de plaats en dagteekening zijner geboorte en de dagteekening zijner naturalisatie, zoo deze heeft plaats gevonden, en het bedrag van de huurwaarde der woning, waarvoor hij in de personele belasting (eersten grondslag) over het laatstverloopen dienstjaar is aangeslagen en bij gebreke daarvan het bedrag van zijn aanslag in de grondbelasting of het bedrag van de jaarlijksche huurwaarde, waarop het door hem bewoonde gedeelte van een woonhuis ingevolge het laatste lid van art. 7 is geschat.

ART. 10.

De lijsten worden, binnen eene maand na den in art. 7 vermelden dag, door den voorzitter en de met de dagelijksche leiding van zaken belaste leden van den gemeenteraad vastgesteld, dadelijk aangeplakt en gedurende veertien dagen op de secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nedergelegd. Van dit een en ander geschiedt tegelijkertijd openbare kennisgeving.

ART. 10bis.

Op den dag van de vaststelling van de lijsten zendt de secretaris der gemeente een afschrift of afdruk daarvan aan het bestuur van elke der in de gemeente gevestigde instellingen van weldadigheid voorkomende op de lijst, bedoeld in art. 3 der wet van 28 Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 100). Deze besturen zijn verplicht binnen veertien dagen aan den gemeenteraad opgave te doen van de namen van alle op de lijsten voorkomende personen, welke in het burgerlijk jaar aan de vaststelling der lijsten voorafgaande van hunnentwege onderstand hebben genoten.

ART. 11.

Elk inwoner van het kiesdistrict, of zoo het verkiesing voor den raad geldt, elk ingezetene der gemeente, de in art. 1 vermelde vereischten bezittende, is bevoegd tegen de lijsten bezwaar in te dienen, wanneer daarop:

1°. zijn naam of die van een ander, tegen de bepaling van art. 8, niet, of niet behoorlijk, voorkomt;

2°. de naam van iemand die, hetzij een of meer der in de kiezers gevorderde vereischten mist of uitgesloten is, hetzij op de kiezerslijst eener andere gemeente staat, is gebragt.

Betreft het bezwaarschrift de schatting der jaarlijksche huurwaarde van gedeelten van woonhuizen, bedoeld in het voorlaatste lid van art. 7, dan zorgt de voorzitter van den raad onverwijld voor herschatting door drie beëdigde herschatters, ten aanzien van welke toepasselijk is het laatste lid van art. 7.

De kosten der herschatting zijn voor rekening van dengene, die het bezwaarschrift indient; deze is verplicht het bedrag daarvan, hetwelk ook bepaald wordt bij den bovengenoemden algemeenen maatregel van bestuur, te gelijk met de indiening van het bezwaarschrift, bij het gemeente-bestuur te storten. Verzuimt hij deze storting, dan wordt op het bezwaarschrift betreffende de schatting geene beschikking genomen.

ART. 12.

De bezwaren worden, binnen veertien dagen na de dagteekening der in art. 10 bedoelde kennisgeving, bij verzoekschrift, door de noodige bewijsstukken gestaafd, aan den gemeenteraad ingediend.

ART. 12*bis*.

De secretaris der gemeente doet in het geval onder n°. 1 van art. 11 bedoeld, binnen 24 uren na het inkomen van het bezwaar aan de besturen van elke der in art. 10*bis* bedoelde instellingen mededeeling van den naam van degenen wier plaatsing op de lijst verlangd wordt.

Deze besturen zijn verplicht binnen 7 dagen aan den gemeenteraad kennis te geven van het feit — indien het zich voordoet — dat deze personen in het burgerlijk jaar aan de vaststelling der lijst voorafgaande van hunnentwege onderstand hebben genoten.

ART. 13.

In het geval onder n°. 2 van art. 11 bedoeld, geeft de secretaris der gemeente aan den persoon, wiens weglating van de lijst wordt gevraagd, binnen vier en twintig uren schriftelijk daarvan kennis. Deze kan ter secretarie inzage nemen van het verzoekschrift met bijgevoegde stukken, en zijne wederlegging schriftelijk inleveren.

ART. 14.

De raad beslist over de bezwaren tusschen den achtsten en den veertienden dag nadat zij zijn ingediend, en verbetert de lijsten, zooals hij vindt te behooren. Heeft het bezwaar de schatting van gedeelten van woonhuizen betroffen, dan wijzigt de raad de kiezerslijsten in overeenstemming met de uitkomst der herschatting, zoo deze daartoe aanleiding geeft. Kan het bedrag der herschatting niet bij meerderheid der herschatters worden bepaald, dan geldt de schatting die noch de hoogste noch de laagste is.

De raad geeft van zijne beschikking op de bezwaren, met redenen omkleed, terstond kennis aan de belanghebbenden.

Eene afwijzende beschikking doet hij, ten koste van den verzoeker, door een deurwaarder aan diens persoon of woonplaats beteekeken.

Gelijke beteekening geschiedt van eene toewijzende beschikking, in het geval, onder n°. 2 van art. 11 vermeld, aan hem, die van de lijst is weggenomen. Deze beteekening geschiedt ten koste van den Staat, van de provincie of van de gemeente, naar gelang het bezwaar tegen de kiezerslijsten voor de benoeming van leden van de Tweede Kamer, van de Provinciale Staten of van den gemeenteraad was gerigt.

ART. 15.

Gedurende acht dagen, te rekenen van den dag dezer beteekening, kunnen de belanghebbenden, die in het besluit van den raad niet berusten, de zaak, bij een met redenen omkleed en door hen ondertekend verzoekschrift, vergezeld van de bewijsstukken en van een afschrift der beschikking van den gemeenteraad, onderwerpen aan de uitspraak der arrondissements-regtbank, binnen wier ressort de lijsten zijn opgemaakt.

Zij zijn niet gehouden zich van de tusschenkomst eens procureurs te bedienen.

ART. 16.

In de gevallen, begrepen onder n°. 1 van art. 11, brengt het openbaar ministerie, binnen vijf dagen na de indiening van het verzoekschrift, zijne conclusiën ter terechtzitting uit. Daarna doet de regtbank, mede ter terechtzitting, binnen drie dagen uitspraak.

ART. 17.

In het geval, bedoeld onder n°. 2 van art. 11, laat de verzoeker zijn verzoekschrift, met afschriften der bewijsstukken en der beschikking van den gemeenteraad, binnen driemaal vier en twintig uren na de indiening beteekenen aan dengene dien hij beweert ten onregte onder de kiezers te zijn opgenomen, of aan dengene op wiens verzoek hij van de lijst is weggenomen, en doet het exploit van beteekening ter griffie der arrondissements-regtbank nederleggen.

ART. 18.

De wederpartij kan binnen acht dagen eene memorie van antwoord aan de regtbank indienen, met overlegging van bewijsstukken.

ART. 19.

Binnen vijf dagen na afloop van laatstgemelden termijn brengt het openbaar ministerie zijne conclusie ter terechtzitting uit. De regtbank doet daarna, mede ter terechtzitting, binnen drie dagen uitspraak.

ART. 20.

De vernietiging van de, ten gevolge der artikelen 16—19 gedane uitspraak der regtbank kan, doch alleen wegens schending of verkeerde

toepassing der wet, gevraagd worden aan den Hoogen Raad, zoowel door de verzoekende als door de wederpartij, al heeft deze geene memorie van antwoord aan de regtbank ingediend.

ART. 21.

Zij legt daartoe binnen veertien dagen na den dag, waarop het vonnis der arrondissements-regtbank is uitgesproken, ter griffie van den Hoogen Raad een verzoekschrift neder, waarin hare gronden en eisch tot cassatie worden ontvouwd, met aanwijzing der wetsbepalingen, welke men beweert te zijn geschonden of verkeerdelijk toegepast.

Zij legt daarbij over een afschrift van het vonnis waarvan zij de vernietiging verlangt, en de bewijsstukken die zij voor de regtbank heeft gebruikt; geene andere.

Zij is niet gehouden eene som voor boete te consigneren of te betalen.

ART. 22.

In het geval, bedoeld onder n°. 2 van art. 11, doet zij, binnen acht dagen na het nederleggen van het voormelde verzoekschrift ter griffie van den Hoogen Raad, aan de wederpartij beteekenen:

1°. een afschrift van dat verzoekschrift,

2°. een afschrift van het bewijs, door den griffier van den Hoogen Raad afgegeven, van het nederleggen van dit verzoekschrift ter griffie van dien raad;

en het exploit van beteekening ter zelfde griffie nederleggen.

ART. 23.

De wederpartij, al heeft zij geene memorie van beantwoording bij de regtbank ingediend, kan, binnen veertien dagen na het ontvangen der beteekening in het voorgaande artikel vermeld, ter griffie van den Hoogen Raad een verzoekschrift doen nederleggen, waarin hare beantwoording van den ingestelden eisch van cassatie en hare conclusie worden ontvouwd.

Zij mag daarbij geene andere bewijsstukken overleggen, dan die zij voor de regtbank heeft gebruikt.

ART. 24.

Binnen vier en twintig uren na de ontvangst van het verzoekschrift, in art. 21 vermeld, en in het geval bedoeld onder n°. 2 van art. 11, binnen vier en twintig uren nadat de termijn, in art. 23 bepaald, is verstreken, stelt de griffier van den Hoogen Raad al de te dier zake ontvangene en ter zijner griffie nedergelegde stukken in handen van den procureur-generaal bij den Hoogen Raad.

ART. 25.

Deze brengt, binnen veertien dagen daarna zijne conclusiën ter terechtzitting van den Hoogen Raad uit.

De Hooge Raad doet binnen acht dagen daarna zijne uitspraak.

ART. 26.

Wanneer de Hooge Raad grond vindt tot vernietiging van het vonnis der arrondissements-regtbank, beslist hij in hetzelfde arrest de hoofdzaak, zoo als de regtbank, die het vernietigde vonnis heeft gewezen, had behooren te doen.

Indien de beslissing der hoofdzaak afhangt van daadzaken of regts-punten, welke bij de vroegere behandeling zijn onopgelost gelaten, verwijst de Hooge Raad het geding naar de regtbank, ten einde met inachtneming van de uitspraak van den Hoogen Raad, de hoofdzaak verder te behandelen en te beslissen.

ART. 27.

De procureur-generaal bij den Hoogen Raad is, wanneer geene der partijen zich van het vonnis der regtbank, in hare zaak gewezen, daartegen in cassatie heeft voorzien, bevoegd die cassatie in het belang der wet te vragen.

Het te wijzen arrest kan de regten, door de partijen verkregen, niet benadeelen.

ART. 28.

Indien er geene wederpartij is, of deze niet heeft geantwoord, komen de in art. 36 niet bedoelde kosten, zoo het verzoek wordt toegestaan, ten laste van den Staat, van de provincie of van de gemeente, naar gelang de zaak de kiezerslijsten voor de benoeming der leden van de Tweede Kamer, van de provincie of van den gemeenteraad heeft betroffen.

Onder deze kosten zijn mede begrepen die van het exploit van beteekening, vermeld onder het 2de lid van art. 14.

ART. 29.

Regtsvorderingen, overeenkomstig de artikelen 15 tot 26 ingesteld, stuiten in geen geval het werk der verkiezing.

ART. 30.

De voorzitter van den gemeenteraad zorgt, dat in de lijsten de wijzigingen, bevolen bij regterlijke uitspraken, die in kracht van gewijsde zijn gegaan, op vertoon dier uitspraken, onmiddellijk worden gebracht.

ART. 31.

Hij sluit de lijsten uiterlijk op den vijf en twintigsten April, doet ze op nieuw aanplakken en op de secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nederleggen. en zorgt, dat van dit een en ander openbare kennisgeving geschiede.

ART. 32.

Binnen vijf dagen na de sluiting, zendt hij afschrift van de lijst der kiezers voor de Tweede Kamer aan de besturen der hoofdplaatsen van het Rijks hoofd-kiesdistrict en onder-kiesdistrict, waarin de gemeente ligt; afschrift van de lijst der kiezers voor de Provinciale Staten aan de besturen der hoofdplaatsen van het provinciaal hoofd-kiesdistrict en onder-kiesdistrict, waarin de gemeente ligt.

ART. 33.

De geslotene lijsten blijven voortdurend van kracht, behoudens de wijzigingen, daarin ten gevolge van regterlijke uitspraken, of bij de herziening te brengen.

ART. 34.

De herziening geschiedt jaarlijks in de tweede helft der maand Februarij. Daarbij worden de bepalingen der artikelen 6 tot 32 in acht genomen.

ART. 35.

Bij de herziening worden van de lijsten geschrapt allen die daarop verkeerdelijk zijn gebragt, die een of meer der in de kiezers gevorderde vereischten verloren hebben, en die overleden zijn.

De namen van hen, die bij de herziening van de lijsten worden geschrapt, worden te gelijk met de in art. 10 bedoelde aanplakking, nederlegging en openbare kennisgeving, afzonderlijk bekend gemaakt.

ART. 36.

De in de vorige artikelen bedoelde bezwaar- en verzoekschriften, stukken voor de regtsvorderingen benoodigd, beslissingen, uitspraken, kennisgevingen en door de ontvangers der directe belastingen af te leveren uittrekseis uit de kohieren zijn vrij van zegel-, griffie- en registratie-kosten.

ART. 36*bis*.

De bestuurders van instellingen van weldadigheid, die niet voldoen aan de voorschriften vervat in de artt. 10*bis* en 12*bis* worden gestraft met eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.

§ 3. Van het stemmen der kiezers.

ART. 37.

Ten minste acht dagen vóór den ter verkiezing bestemden tijd ontvangt elk kiezer van den voorzitter van den gemeente-

raad zijner woonplaats door een gemeente-ambtenaar of over de post een gesloten brief van oproeping, vermeldende den dag, den tijd en de plaats voor de verkiezing aangewezen en bevattende een stembriefje waarop, zoo het eene keuze voor den gemeenteraad geldt, het zegel der gemeente, zoo zij voor de Provinciale Staten of de Tweede Kamer moet geschieden, dat der hoofdplaatsen van het hoofd- en van het onderkiesdistrict staat afgedrukt.

Den kiezer die zijn stembriefje verloren, of er geen ontvangen heeft, wordt gelegenheid verschaft, om er ter secretarie der gemeente een te bekomen.

ART. 38.

De inlevering van het stembriefje geschiedt in de gemeente, waar de kiezer op de kiezerslijst is gebragt;

bij het bureau van stemopneming van de hoofdplaats van het onderkiesdistrict, zoo de gemeente met andere zoodanig district uitmaakt;

bij het bureau van de afdeeling of van het onderkiesdistrict, waarbinnen de kiezer woont, zoo de gemeente in afdeelingen of onderkiesdistricten is verdeeld.

ART. 39.

Het stembriefje, schriftelijk ingevuld, wordt door den kiezer in persoon op de plaats, voor de inlevering bestemd, in de aldaar aanwezige stembus gestoken.

ART. 40.

De kiezers die geene krijgslieden zijn, verschijnen ongewapend op de plaats, voor de inlevering der stembriefjes bestemd.

De kiezers houden zich aldaar uitsluitend bezig met het stemmen over te kiezen personen.

ART. 41.

De inlevering der stembriefjes vangt aan des morgens ten negen ure en duurt tot des namiddags ten vijf ure, zoo de verkiezing tusschen den eersten Mei en den laatsten September; tot des namiddags ten vier ure, zoo zij tusschen den eersten October en den laatsten April plaats vindt. Zij duurt niet langer dan één dag.

ART. 42.

De voorzitter van den raad der gemeente, waar de inlevering plaats heeft, zorgt voor eene daartoe geschikte zaal.

Die voorzitter, of die hem vervangt, is voorzitter van het bureau van stemopneming.

Is in eene gemeente meer dan één zoodanig bureau aanwezig, dan wordt het voorzitterschap van het hoofdbureau door den voorzitter van den raad, dat van elk der overige door een lid van den raad, door dezen te verkiezen, bekleed.

ART. 43.

Het bureau van stemopneming bestaat, behalve uit den voorzitter, uit twee leden van den gemeenteraad, door dezen te verkiezen.

In gemeenten, waar ten gevolge der door den Minister van Binnenlandsche Zaken overeenkomstig artikel 99 gedane aanwijzing van onderkiesdistricten meerdere bureaux van stemopneming worden vereischt, kunnen, indien de gemeenteraad dit bij verordening bepaalt, leden van bureaux door het college van dagelijksch bestuur aangewezen worden uit kiezers, inwoners der gemeente, die telkens voor twaalf maanden daartoe door den gemeenteraad worden benoemd, ten getale van ten hoogste het dubbele der leden van den gemeenteraad; deze benoeming geschiedt vóór 1 Maart en wordt in het nieuwsblad, waarin de officieele kennisgevingen van het gemeentebestuur worden geplaatst, aangekondigd; vacaturen in het getal der bedoelde kiezers kunnen tusschentijds, zoo noodig, op gelijke wijze worden aangevuld.

De voorgaande zinsnede is niet toepasselijk op het hoofdbureau van stemopneming.

Elk bureau kan zich door den secretaris en beambten der secretarie van de gemeente doen bijstaan.

ART. 44.

Op de tafel, voor het bureau van stemopneming staande, ligt een exemplaar dezer wet en der overeenkomstig art. 31 laatst geslotene kiezerslijst, die bij de verkiezing in aanmerking komt.

ART. 45.

De tafel is zoodanig geplaatst, dat de kiezers de verrigtingen van het bureau kunnen gadeslaan.

ART. 46.

Nevens of op de tafel staat de stembus, vervaardigd naar het door Ons daarvoor vast te stellen model, en gesloten met twee verschillende sleutels, waarvan de eene onder den voorzitter, de andere onder den oudsten stemopnemer berust.

ART. 47.

Tot de stembus wordt niemand toegelaten, dan die, volgens de in art. 44 bedoelde lijst, bevoegd is tot de keuze mede te werken.

ART. 48.

De in art. 43 bedoelde leden van het stembureau zijn stemopnemers; beiden teekenen de namen op van elken kiezer, die een stembriefje in de bus komt doen. Zij onderteekenen met den voorzitter de door hen aldus gehoudene lijsten.

ART. 49.

De voorzitter van het bureau van stemopneming is belast met de handhaving der orde in de zaal, waar gekozen wordt.

Niet dan op de vordering van het bureau en alleen tot bedwang van wanorde, mag eenige gewapende magt in de zaal of hare toegangen worden geplaatst. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan die vordering te voldoen.

ART. 50.

Wanneer het bureau bevindt, dat de wanorde in de zaal het behoorlijk inleveren der stembriefjes onmogelijk maakt, wordt dit door den voorzitter verklaard. De inlevering wordt daarop terstond geschorst, en tot den volgenden dag, of, is deze een Zondag, tot den daarna volgenden verdaagd.

De stembus, op de in art. 51 bedoelde wijze onmiddellijk te sluiten, wordt overeenkomstig de artt. 53 en 54 behandeld.

ART. 51.

Zoodra de ter inlevering der stembriefjes in art. 41 bepaalde tijd verstreken is, wordt dit door den voorzitter van het bureau aangekondigd. De stembus wordt daarop, in tegenwoordigheid der in de zaal aanwezige kiezers, terstond verzegeld met het zegel zoo der gemeente, waar de verkiezing plaats heeft, als van elk der leden van het bureau van stemopneming. Vooraf wordt de bus, op de door Ons te bepalen wijze, zóó gesloten, dat geene stembriefjes daaruit geligt, of daarin gestoken kunnen worden.

De op het oogenblik van het verstrijken van den tijd in de zaal aanwezige kiezers worden nog tot de bus, vóór hare sluiting, ter inlevering hunner stembriefjes toegelaten.

ART. 52.

Na afloop hiervan wordt proces-verbaal opgemaakt. Dit is ingerigt overeenkomstig het bij deze wet gevoegd voorschrift, en wordt door den voorzitter en de stemopnemers geteekend.

ART. 53.

Onmiddellijk na de onderteekening van het proces-verbaal, wordt de stembus met hare, in een behoorlijk verzegeld papier geslotene, sleutels en de in art. 48 bedoelde lijsten der kiezers door den jongsten stemopnemer overgebracht naar den voorzitter van het bureau van stemopneming, of naar dien van het hoofdbureau, zoo het de bus van een onderbureau, of naar dien van het bureau van het hoofd-kiesdistrict, zoo het de bus van een onder-kiesdistrict geldt.

ART. 54.

De voorzitter bewaart alle de, volgens het vorig artikel, bij hem overgebrachte stembussen, sleutels en lijsten, en brengt die den dag, waarop de opening der stembriefjes moet geschieden, in de voor die opening bestemde zaal.

ART. 55.

Het openen der stembriefjes geschiedt in de hoofdplaats van het hoofd-kiesdistrict op den dag, nadat zij zijn ingeleverd.

Ingeval het openen der briefjes, den dag nadat zij zijn ingeleverd, in eenig kiesdistrict onmogelijk of hoogst moeilijk blijkt te zijn, kan door Ons, bij een voor elke opening te nemen besluit, het openen voor zoodanig district worden verdaagd. In geen geval geschiedt het openen later, dan op den derden dag nadat de briefjes zijn ingeleverd.

ART. 56.

Indien in een onder-kiesdistrict het in art. 50 voorzien geval plaats vindt, geschiedt voor het geheele kiesdistrict, waartoe dat onder-kiesdistrict behoort, de opening op den dag na dien, waarop in dit laatste de stembriefjes zijn ingeleverd, of, is deze een Zondag, op den daarna volgenden.

Hetzelfde geldt voor eene gemeente, waarin het bedoeld geval slechts voor één bureau van stemopneming heeft plaats gevonden.

ART. 57.

Het openen der stembriefjes vangt aan des morgens ten negen ure. Het geschiedt in het openbaar, door den in art. 54 bedoelden voorzitter en zijn bureau van stemopneming.

In gemeenten, waar de opening schijnen mogt niet in éénen dag te kunnen afloopen, kan het college van dagelijksch bestuur uit de voorzitters en leden van de bureaux van stemopneming een of meer onderbureaux benoemen, om het bovenbedoeld bureau in het openen behulpzaam te zijn.

Deze onderbureaux, ieder van welk door een lid van den raad wordt voorgezeten, ontvangen in de zaal en uit handen van den voorzitter, in art. 54 bedoeld, de door hen te openen bussen met de daarbij behorende sleutels en lijsten van kiezers,

begeven zich naar de voor hen bestemde zalen, nemen bij de opening de artt. 58—64 in acht en maken terstond den uitslag van het door hen bevondene, waarvan zij behoorlijk aantekening houden, bekend aan den gemelden voorzitter, die daarna op de wijze, bij de artt. 65 en volgende voorgeschreven, te werk gaat.

ART. 58.

De kiezers, die op de in art. 48 bedoelde lijsten voorkomen, en bij de opening tegenwoordig zijn, kunnen, zoo de stemopneming niet overeenkomstig de wet geschiedt, bezwaren inbrengen. Hiervan wordt in het proces-verbaal der opening melding gemaakt.

Bij het openen geldt de bepaling van art. 49.

ART. 59.

Vóór het openen, worden de briefjes geteld en met het getal der kiezers, die, blijkens de lijsten, stemden, vergeleken. De briefjes worden, zoo er verschillende bussen te ledigen zijn, ongeopend ondereen gemengd.

ART. 60.

Bij het openen, wordt de inhoud van elk briefje door den voorzitter overluide voorgelezen, door den oudsten stemopnemer nagezien en door beide stemopnemers opgeteekend.

ART. 61.

Van onwaarde zijn de briefjes, die het in art. 37 bedoeld zegel missen; die onderteekend zijn; geen persoon duidelijk aanwijzen; niet ingevuld zijn; andere stembriefjes omvatten, of daaraan opzettelijk zijn vastgehecht.

De in een briefje ingevulde naam van een lid der vergadering, ter wier aanvulling wordt gestemd, welks beurt van aftreding op het tijdstip, waarvoor de verkiezing geschiedt, nog niet is gekomen, wordt voor niet geschreven gehouden.

ART. 62.

Het bureau van stemopneming beslist over de waarde van het briefje, welks geldigheid wordt betwijfeld, terstond nadat het is geopend. De voorzitter maakt de redenen van twijfel en de beslissing onmiddellijk bekend.

ART. 63.

De briefjes, die meer of minder namen, dan er personen te kiezen zijn, inhouden, gelden.

ART. 64.

De, na het voor de keuze vereischte getal, in een briefje vermelde namen komen niet in aanmerking en worden niet voorgelezen door den voorzitter, die echter deze omstandigheid bekend maakt.

ART. 65.

Terstond na den afloop der opening, wordt door den voorzitter bekend gemaakt het getal der briefjes, die, na aftrek der van onwaarde verklaarde, overgebleven zijn; dat der stemmen, welke dien ten gevolge de volstrekte meerderheid uitmaken; en dat der stemmen, op elk persoon uitgebragt.

ART. 66.

Eene verkregene meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer daarop een tusschen het getal der in de bussen gevondene stembriefjes en dat der kiezers, die stemden, bestaand verschil van invloed heeft kunnen zijn. Het bureau van stemopneming neemt te dien aanzien eene beslissing, die door den voorzitter wordt bekend gemaakt.

ART. 67.

Nadat de uitslag der stemming is medegedeeld, wordt proces-verbaal opgemaakt.

Dit is ingerigt overeenkomstig het bij deze wet gevoegd voorschrift, en wordt door den voorzitter en de stemopnemers geteekend.

ART. 68.

Binnen vier en twintig uren na den afloop der stemopneming, worden aan het bestuur der gemeente, waar deze heeft plaats gehad, de processen-verbaal, bij art. 52 en het vorig artikel bedoeld, ingezonden. Daarbij worden de geopende stembriefjes, die gelden en die van onwaarde zijn verklaard, in twee afzonderlijke, met de zegels der leden van het bureau van stemopneming behoorlijk verzegelde, pakken gesloten, gevoegd.

ART. 69.

Het gemeentebestuur bewaart de processen-verbaal, en doet afschriften daarvan terstond aanplakken en ter secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage nederleggen. Het bewaart de stembriefjes gedurende een jaar, en vernietigt ze vervolgens.

ART. 70.

De bepalingen der artt. 37—69 gelden in elk geval, dat eene herstemming, of andermaal eene vrije stemming, moet plaats hebben.

De laatste heeft altijd plaats, wanneer een bureau van stemopneming heeft beslist, dat een tusschen het getal der in de bussen gevondene stembriefjes en dat der kiezers, die stemden, bestaand verschil op eene verkregene meerderheid van stemmen van invloed heeft kunnen zijn.

TWEEDE AFDEELING.

VAN DE BENOEMING VAN AFGEVAARDIGDEN TER EERSTE EN TWEEDE
KAMER DER STATEN-GENERAAL EN VAN HUNNE AFTREDING.

§ 1. Van de afgevaardigden ter Eerste Kamer.

ART. 71.

Leden der Eerste Kamer kunnen alleen zijn mannelijke Nederlanders, die niet bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn, den ouderdom van dertig jaren vervuld hebben en òf behooren tot de hoogstaangeslagenen in de Rijks directe belastingen òf een of meer hooge en gewigtige openbare betrekkingen, door de wet aangewezen, bekleeden of bekleed hebben. Deze betrekkingen worden voor de eerste maal aangewezen bij algemeenen maatregel van bestuur, welke van kracht blijft tot dat die door eene wet wordt vervangen. Het voorstel van zoodanige wet wordt binnen twee jaren na het in werking treden der veranderingen in de Grondwet bij de Staten-Generaal ingediend.

ART. 72.

In elke provincie wordt door Gedeputeerde Staten eene lijst opge maakt, hen aanwijzende, die in de op het oogenblik van het vaststellen der lijst tot de loopende dienst behoorende kohieren, in de rijks-directe belastingen, zoo in opcenten als in hoofdsom, het hoogst zijn aangeslagen.

De bepaling van art. 4 is daarbij van toepassing.

De aanslag der vrouw in de directe belastingen wordt beschouwd als staande ten name van haren man, die van minderjarige kinderen als staande ten name van hunnen vader, voor zooveel betreft de goederen, waarvan hij het vruchtgenot heeft.

ART. 73.

Het opmaken der lijst geschiedt jaarlijks in de eerste helft der maand April naar aanleiding der jaarlijks vóór 1 April aan Gedeputeerde Staten door de ontvangers der directe belastingen in te zenden door hen te waarmerken opgaven, waarin elk

belastingenschuldige op hunne tot de loopende dienst behoorende kohieren voorkomende en het bedrag waarvoor hij in elke belasting afzonderlijk is aangeslagen, wordt aangewezen.

Gedeputeerde Staten noodigen de inwoners der provincie uit, om, zoo zij elders in de rijks-directe belastingen zijn aangeslagen, daarvan vóór den 1sten April te doen blijken.

ART. 74.

Gedeputeerde Staten brengen op de lijst zoodanig getal personen, binnen de provincie wonende, dat op iedere vijftien honderd inwoners der provincie één tot lid der Eerste Kamer uit dezen hoofde verkiesbaar zij.

Art. 75 is vervallen.

ART. 76.

De lijst vermeldt, behalve den naam, de voornamen van den hoogst aangeslagene, de plaats en dagteekening zijner geboorte, de dagteekening zijner naturalisatie, zoo deze heeft plaats gevonden, het bedrag, waarvoor hij in elke belasting afzonderlijk is aangeslagen, en waar de aanslag is geschied.

ART. 77.

De lijst wordt, uiterlijk op den laatsten April, door Gedeputeerde Staten vastgesteld en dadelijk geplaatst in een dagblad der provincie en in de Nederlandsche Staats-Courant.

ART. 78.

Elk Nederlander die niet bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen heeft verloren noch van de verkiesbaarheid ontzet is, is bevoegd tegen de lijst bezwaren in te dienen, wanneer daarop:

1°. zijn naam of die van een ander in strijd met de bepalingen van artt. 72—76 niet of niet behoorlijk voorkomt;

2°. de naam is gebragt van iemand die een of meer der in art. 71 vermelde vereischen, om als hoogstaangeslagene verkiesbaar te zijn, mist.

ART. 79.

De bezwaren worden vóór den vijftienden Mei bij verzoekschrift, door de noodige bewijsstukken gestaafd, bij Gedeputeerde Staten ingediend.

ART. 80.

In het geval, onder n°. 2 van art. 78 bedoeld, geeft de griffier der Staten aan den persoon, wiens weglating van de lijst wordt gevraagd, binnen vier en twintig uren schriftelijk daarvan kennis.

Deze kan ter provinciale griffie inzage nemen van het verzoekschrift met bijgevoegde stukken, en zijne wederlegging schriftelijk inleveren.

ART. 81.

Gedeputeerde Staten beslissen over de bezwaren, binnen veertien dagen nadat zij zijn ingediend; verbeteren de lijst, zoo als zij vinden te behooren; en geven van hunne beschikking, met redenen omkleed, terstond kennis aan de belanghebbenden.

De voorschriften van het 2de en 3de lid van art. 14 zijn hier van toepassing.

ART. 82.

Gedurende acht dagen, te rekenen van den dag dezer beteekening, kunnen de belanghebbenden, die in de beslissing van Gedeputeerde Staten niet berusten, de zaak, bij een met redenen omkleed verzoekschrift, vergezeld van de bewijsstukken en van een afschrift der beschikking van Gedeputeerde Staten, onderwerpen aan de uitspraak der arrondissements-regtbank, binnen wier ressort de lijst is opgemaakt.

Daarbij worden de bepalingen der artt. 15—28 in acht genomen.

ART. 83.

Gedeputeerde Staten zorgen, dat in de lijst de wijzigingen, bevolen bij regterlijke uitspraken, die in kracht van gewijsde zijn gegaan, op vertoon dier uitspraken, onmiddellijk worden gebragt, en, is de lijst reeds gesloten, afzonderlijk in de dagbladen, aangewezen bij de artt. 77 en 84, worden vermeld.

ART. 84.

Gedeputeerde Staten sluiten de lijst uiterlijk op den 8sten Junij, doen haar op nieuw plaatsen in een dagblad der provincie en in de Nederlandsche Staats-Courant, en zenden dadelijk afschrift der lijst aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

ART. 85.

De geslotene lijst blijft, behoudens de daarin ten gevolge van regterlijke uitspraken te brengen wijzigingen, van kracht tot den 8sten Junij van het volgend jaar.

Art. 86.

De bepaling van art. 36 is van toepassing op de in de artt. 72 tot 81 bedoelde gelijksoortige stukken.

ART. 87.

De leden der Eerste Kamer worden door de Provinciale Staten gekozen, op de door de provinciale wet bepaalde wijze.

ART. 88.

De gewone tijd ter hunner verkiezing is de tweede Dingsdag der maand Julij.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden derden Dingsdag van September naar den rooster moeten aftreden.

ART. 89.

De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen dertig dagen na dat openvallen.

Ingeval van ontbinding der Eerste Kamer, geschiedt de verkiezing van de leden der nieuwe Kamer binnen veertig dagen na de dagteekening van het besluit tot ontbinding.

ART. 90.

Gedeputeerde Staten zenden ten spoedigste aan den benoemde een door den voorzitter en den griffier te teekenen uittreksel uit de notulen der Staten-vergadering, waarin hij is benoemd.

Dit uittreksel vermeldt het getal der bij de stemming tegenwoordige leden van de Staten, dat der op den benoemde uitgebragte stemmen, en de omstandigheden die op de geldigheid der stemming van invloed geweest zijn. Het strekt den benoemde tot geloofsbrief.

ART. 91.

De benoemde geeft, bij het bekomen van het uittreksel, een bewijs van ontvang daarvoor af, en, binnen drie weken na de dagteekening van dat bewijs, kennis aan de Gedeputeerde Staten, of hij de benoeming aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

ART. 92.

Die in meer dan ééne provincie is benoemd, verklaart aan de Gedeput-

teerde Staten dier provinciën, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebragte benoemingen aan te nemen.

ART. 93.

Binnen veertien dagen, nadat Gedeputeerde Staten kennis hebben bekomen, dat een benoemde de benoeming niet aanneemt, of nadat de in artt. 91 en 92 bepaalde tijd verstreken is, doen de Provinciale Staten eene nieuwe keuze.

ART. 94.

De tot lid der Eerste Kamer benoemde legt, indien hij voorkomt op de lijsten der hoogstaangeslagenen, nevens zijn geloofsbrief, aan de Kamer over een uittreksel, voor zooveel zijn persoon betreft, van de provinciale lijst van hoogstaangeslagenen, waarop hij gebragt is en eene door hem zelven af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt. Indien hij niet voorkomt op de lijsten der hoogstaangeslagenen, legt hij nevens zijn geloofsbrief en de verklaring vermeldende alle openbare betrekkingen die hij bekleedt, over een uittreksel uit de geboorteregisters of bij gemis daarvan eene acte van bekendheid, waaruit de tijd en plaats zijner geboorte blijken en eene verklaring, vermeldende welke der hooge en gewigtige openbare betrekkingen, bedoeld in art. 71, hij bekleed heeft.

ART. 95.

De leden der Eerste Kamer kunnen ten allen tijde hun ontslag nemen. Het wordt door hen ingezonden aan de Kamer, die het ter kennis brengt van den Minister van Binnenlandsche Zaken, of, zoo de zitting der Kamer gesloten is, aan dien Minister.

ART. 96.

Een lid der Eerste Kamer, op geene der geslotene provinciale lijsten van hoogstaangeslagenen meer genoemd noch daarop, tengevolge van regterlijk eindvonnis hersteld, of daarvan ten gevolge van zoodanig vonnis geschrapt, houdt op lid te zijn, tenzij hij eene of meer der hooge en gewigtige openbare betrekkingen, bedoeld in art. 71, bekleedt of bekleed heeft.

Hij geeft hiervan kennis aan de Kamer, met vermelding der reden.

De nieuwe keuze geschiedt binnen dertig dagen na de dagteekening der laatst geslotene lijst, of, is de zaak in regten gebragt, na die van het eindvonnis.

ART. 97.

Hetzelfde vindt plaats, wanneer een lid der Eerste Kamer ophoudt Nederlander te zijn of een der andere in art. 71 vermelde vereischten verliest of na zijne verkiezing een bezoldigd Staatsambt aanneemt, dat hij niet reeds tijdens die verkiezing vervulde.

De nieuwe keuze geschiedt alsdan binnen dertig dagen na den dag, waarop de Minister van Binnenlandsche Zaken kennis van het feit heeft bekomen.

§ 2. Van de afgevaardigden ter Tweede Kamer.

ART. 98.

Leden der Tweede Kamer kunnen alleen zijn mannelijke Nederlanders, die niet bij regterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn en den ouderdom van dertig jaren hebben vervuld.

ART. 99.

De leden der Tweede Kamer worden gekozen in de kiesdistricten, waarin het Rijk wordt verdeeld, door hen, die op de in art. 6 bedoelde lijst van kiezers voor deze Kamer zijn gebragt.

Eene bij deze wet gevoegde tabel regelt de verdeeling des Rijks in kiesdistricten, en bepaalt het getal der in elk district te kiezen leden.

Onder-kiesdistricten worden na gehoord advies der Gedeputeerde Staten, door den Minister van Binnenlandsche Zaken aangewezen.

ART. 100.

De gewone tijd der verkiezing der leden van de Tweede Kamer is de tweede Dingsdag der maand Junij.

Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden, die met den volgenden derden Dingsdag van September moeten aftreden.

ART. 101.

De verkiezing ter vervulling der plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, geschiedt binnen dertig dagen na dat openvallen.

In geval van ontbinding der Tweede Kamer, geschiedt de verkiezing van de leden der nieuwe Kamer binnen veertig dagen na de dagteekening van het besluit tot ontbinding.

ART. 102.

De verkiezing geschiedt in de onder-kiesdistricten op denzelfden dag, als in de hoofd-kiesdistricten.

ART. 103.

Bij eene eerste stemming wordt niemand benoemd, dan met volstrekte meerderheid van stemmen.

Bij herstemming, noodzakelijk wanneer die meerderheid bij de eerste stemming niet is verkregen, wordt men benoemd met de meeste stemmen. Indien de stemmen staken, is de oudste in jaren de benoemde.

In geval van gelijken ouderdom beslist het lot.

ART. 104.

Wanneer bij eene eerste stemming geene volstrekte meerderheid is verkregen, wordt onmiddellijk door het bureau eene lijst opgemaakt, bevattende tweemaal zooveel namen als er personen te benoemen zijn.

Op de lijst worden gebragt zij, die bij de eerste stemming de meeste stemmen hebben erlangd.

In geval bij de eerste stemming de stemmen tusschen meer dan het in de eerste zinsnede bedoeld getal personen waren verdeeld, worden op de lijst allen gebragt, die aldus de meeste stemmen hebben verkregen.

Deze lijst, aan de besturen van alle de gemeenten van het kiesdistrict terstond op te zenden, wordt, met den in art. 37 bedoelden brief van oproeping, aan de kiezers gezonden. De stemming over de op de lijst vermelde personen geschiedt binnen veertien dagen na de dagteekening van het in art. 67 bedoelde proces-verbaal.

ART. 105.

Het bureau van stemopneming der plaats, waar de opening der stem-briefjes is geschied, zendt ten spoedigste aan den benoemde een door den voorzitter en een der stemopnemers geteekend afschrift van het in art. 67 bedoelde proces-verbaal. Het zendt hem, is hij bij herstemming gekozen, afschrift zoo van het verbaal, dat na de eerste stemming, als van hetgeen na de herstemming is opgemaakt.

Dit afschrift strekt den benoemde tot geloofsbrief.

ART. 106.

De benoemde geeft, bij het bekomen van het afschrift, een bewijs van ontvang daarvoor af, en, binnen drie weken na de dagteekening van dat bewijs, kennis aan het genoemd bureau van stemopneming, of hij de benoeming aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder kennisgeving voorbijgaan, geacht de benoeming niet aan te nemen.

ART. 107.

Die in meer dan één kiesdistrict is benoemd, verklaart aan de bureaux van stemopneming der hoofdplaatsen van die districten, binnen den in het vorig artikel gestelden termijn, welke benoeming hij aanneemt.

Hij wordt, laat hij dien tijd zonder verklaring voorbijgaan, geacht geene der op hem uitgebragte benoemingen aan te nemen.

ART. 108.

Wanneer een benoemde zijne benoeming niet aanneemt, of de in artt. 106 en 107 bepaalde tijd verstreken is, geeft het bureau van stemopneming der hoofdplaats van het betrokken kiesdistrict daarvan onmiddellijk kennis aan de besturen van alle de gemeenten van het district.

Binnen veertien dagen na die kennisgeving geschiedt eene nieuwe keuze.

ART. 109.

Hetzelfde vindt, zoo iemand de benoeming in één district heeft aangenomen, en in een ander op de lijst dergenen, waarover moet worden herstemd, staat, in dit laatste district plaats.

Te dien einde geeft het bureau van het eerstgenoemde district aan dat van het laatste onmiddellijk kennis van de aanneming.

ART. 110.

De dag voor de, ter vervulling eener in de Tweede Kamer openvallende plaats, noodige herstemming of nieuwe stemming wordt bepaald door den Minister van Binnenlandsche Zaken, die, zoodra zich een der in de artt. 104, 108 en 109 bedoelde gevallen voordoet, daarvan door het bureau van stemopneming der hoofdplaats van het kiesdistrict wordt verwittigd.

ART. 111.

De tot lid der Tweede Kamer benoemde legt, nevens zijn geloofsbrief, aan de Kamer over: een uittreksel uit de geboorteregisters, bij gemis daarvan eene acte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken, en eene door hem zelve af te geven verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedt.

ART. 112.

De artt. 95 en 97 zijn op de leden der Tweede Kamer van toepassing.

§ 3. Van de aftreding der leden van de Eerste en Tweede Kamer.**ART. 113.**

Een derde gedeelte van de leden der Eerste Kamer treedt om de drie jaren af.

Het eerste aftredende derde bestaat voor Noordbrabant uit 2 leden, Gelderland 2, Zuidholland 4, Noordholland 3, Utrecht 1, Friesland 1, Overijssel 1, Groningen 1, Drenthe 1 en Limburg 1, te zamen 17 leden.

Het tweede bestaat voor Noordbrabant uit 2 leden, Gelderland 2, Zuidholland 3, Noordholland 3, Zeeland 1, Utrecht 1, Friesland 1, Overijssel 1, Groningen 1, Drenthe 1 en Limburg 1, te zamen 17 leden.

Het derde bestaat voor Noordbrabant uit 2 leden, Gelderland 2, Zuidholland 3, Noordholland 3, Zeeland 1, Friesland 2, Overijssel 1, Groningen 1 en Limburg 1, te zamen 16 leden.

Art. 114 is vervallen.

ART. 115.

Bij ontbinding der Eerste Kamer begint de rooster van aftreding telkens op nieuw te werken over twee jaren, te beginnen met den eerstvolgenden derden Dingsdag in September.

Bij ontbinding der Tweede Kamer treden de leden af drie jaren na den eerstvolgenden derden Dingsdag in September.

ART. 116.

Het lot bepaalt den tijd, waarop elk lid der Eerste Kamer naar den rooster aftreedt, zooverre deze dien tijd niet zelf heeft aangewezen.

ART. 117.

Die ter vervulling eener buiten den gewonen tijd van aftreding opgevallen plaats tot lid der Eerste of Tweede Kamer is verkozen, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij is verkozen, moest aftreden.

Overgangsbepalingen.**ART. 118.**

Eene bij deze wet gevoegde tabel wijst aan, in welk der nieuwe kies-districten, omschreven in de bij art. 99 vermelde tabel, elk der tegenwoordige leden van de Tweede Kamer geacht wordt te zijn gekozen.

ART. 119.

De eerste opmaking der in art. 6 bedoelde lijsten van kiezers van leden der Tweede Kamer en der Provinciale Staten geschiedt in de eerste helft der maand Julij.

De lijsten worden uiterlijk op den 15den Julij vastgesteld en uiterlijk op den 15den Augustus gesloten.

ART. 120.

De in art. 72 bedoelde lijsten van hoogst aangeslagenen worden in het jaar 1850 opgemaakt in de eerste helft der maand Julij, uiterlijk op den 15den Julij vastgesteld en uiterlijk op den 15den Augustus gesloten. Zij blijven van kracht tot den 8sten Junij 1851.

ART. 121.

Bij de eerste opmaking der in de beide voorgaande artikelen bedoelde lijsten, komt alleen in aanmerking de aanslag op de kohieren der directe belastingen, op den 30sten April van dit jaar tot de loopende dienst behorende.

ART. 122.

De verkiezing ter vervulling der plaatsen van de leden der Tweede Kamer, die met den derden Maandag van September 1850 moeten aftreden, geschiedt op den laatsten Dingsdag der maand Augustus.

ART. 123.

Deze wet is verbindende met den dag harer afkondiging.

VOORSCHRIFT van het in art. 52 bedoelde proces-verbaal.

PROCES-VERBAAL van de inlevering van stembriefjes, die ten behoeve der keuze van.....lid (leden) van de Tweede Kamer (de Staten van.....den gemeenteraad) heeft plaats gevonden den..... 18.. in de gemeente.....(onder-kiesdistrict.....) (hoofdkiesdistrict.....)

Het bureau van stemopneming neemt in de ter inlevering der stembriefjes bestemde zaal plaats, des morgens ten...ure.

Het is zamengesteld uit den heer..... voorzitter, en de heeren..... stemopnemers.

De lijst der kiezers, die bij de verkiezing in aanmerking komt, mitsgaders een exemplaar der wet, regelende het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede kamer, wordt op de tafel, voor het bureau staande, nedergelegd.

De stembus, na onderzocht en volkomen ledig bevonden te zijn, wordt met twee sleutels gesloten, waarvan de ééne door den voorzitter van het bureau, de andere door den heer.....als oudsten stemopnemer, in bewaring wordt genomen.

In de stembus zijn briefjes geworpen door de op de nevensgevoegde lijst vermelde kiezers.

En is dit zonder stoornis der orde afgeloopen.

(Heeft zich het in art. 50 bedoeld geval voorgedaan, daarvan hier melding te maken.)

Ten...ure wordt door den voorzitter verklaard, dat de ter inlevering der stembriefjes bestemde tijd verstreken is.

Onmiddellijk daarop is de stembus met het zegel der gemeente en met de zegels van ons ondergeteekenden behoorlijk verzegeld, nadat die vooraf op de daartoe voorgeschrevene wijze was gesloten.

De bus is daarna met hare beide, in een door ons insgelijks behoorlijk verzegeld papier gesloten, sleutels, aan den heer....., als jongsten stemopnemer, ter hand gesteld, om die te brengen waar het behoort.

En is hiervan terstond proces-verbaal opgemaakt, in tegenwoordigheid van de in de zaal aanwezige kiezers.

Gedaan te..... den.....18 .

Voorzitter.

{ Stemopnemers.

VOORSCHRIFT van het in art. 67 bedoeld proces-verbaal.

PROCES-VERBAAL van de opening der stembriefjes die ter benoeming van.....lid (leden) van de Tweede Kamer, (de Staten van.....den gemeenteraad) den..... 18.. zijn ingeleverd.

Op heden den.....18.. in de gemeente..... (zoo het de benoeming van leden der Tweede Kamer of der Provinciale Staten geldt, te vermelden, dat de gemeente de hoofdplaats is van het hoofdkiesdistrict), is door het bureau van stemopneming in de ter inlevering van stembriefjes bestemde zaal plaats genomen, des morgens ten...ure.

Het bureau is zamengesteld uit den heer.....voorzitter, en de heeren.....leden van den gemeenteraad, stemopnemers.

De voorzitter plaatst op de tafel....stembus (stembussen) bij hem, den.....18..overgebragt uit de gemeente.....(In te vullen de namen van al de gemeenten, waaruit bussen zijn overgebragt.) (Hier te vermelden, in het bij de tweede zinsnede van art. 57 bedoelde geval, dat en hoevele bussen aan een of meer onder-bureaux ter opening zijn overgegeven, de namen van de leden der bureaux, en dat die leden van hunne bevinding behoorlijk verslag hebben gedaan.)

De zegels der bussen worden onderzocht en bevonden (geschonden of ongeschonden) te zijn.

De bussen worden achtereenvolgens geopend en bevonden....stembriefjes te bevatten.

Dit getal met de lijst der kiezers, die briefjes hebben ingeleverd, vergeleken zijnde, is gebleken te zijn even groot als (groot, kleiner dan) het getal der kiezers.

Nadat de briefjes zijn ondergemengd, worden zij door den voorzitter een voor een geopend en overluide voorgelezen.

Het bureau heeft van onwaarde verklaard....briefjes.

(In te vullen de redenen.)

Het getal der geldige uitgebragte stemmen is mitsdien geweest....

Van dit getal zijn uitgebragt op.....
(In te vullen de namen van allen, op welke stemmen zijn uitgebragt.)

.....
Hebben alzoo de volstrekte meerderheid van stemmen (de meeste stemmen) verkregen.....

.....
(In te vullen de namen van hen, die de meerderheid of de meeste stemmen hebben bekomen.) (Hier te vermelden, of het verschil tusschen het getal gevonden briefjes en dat der kiezers, die stemden, op de stemming van invloed heeft kunnen zijn).

Is (zijn) derhalve verkozen tot lid (leden) van.....

.....
(In te vullen de namen der gekozenen.) (Is geene meerderheid verkregen, te vermelden, wie de personen zijn, waarover herstemming moet plaats vinden, en dat van die personen de in art. 104 bedoelde lijst is opgemaakt.)

En zijn tegen deze opening van stembriefjes, door de in de zaal aanwezige kiezers, geene bezwaren ingebragt.

(In geval bezwaren zijn ingebragt, die alhier te vermelden.)

En is na afloop van dit een en ander proces-verbaal opgemaakt, in tegenwoordigheid van allen, die zich in de zaal bevonden.

Gedaan te.....den.....18..

Voorzitter.

{ Stemopnemers.

T A B E L, bedoeld in art. 99.

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Groningen.	Groningen Haren Noorddijk Bedum Ten Boer Slochteren Hoogezand.	2	Winschoten. (<i>Vervolg</i>).	Nieuwe Schans Beerta Nieuwolda Midwolda Finsterwolde Noordbroek Zuidbroek Scheemda Bellingwolde Wedde.	
Zuidhorn.	Zuidhorn Aduard Ezinge Leens Ulrum Oldehove Grijpskerk Oldekerk Grootegast Marum Adorp Hoogkerk Leek Kloosterburen Winsum.	1	Veendam.	Veendam Meeden Sappemeer Muntendam Oude-Pekela Nieuwe-Pekela Vlagtwedde Onstwedde.	1
Appingedam.	Appingedam Delfzijl 't Zandt Bierum Uithuizermeeden Uithuizen Usquert Warffum Eenrum Baflo Stedum Middelstum Kantens Loppersum.	1	Assen.	Assen Wildervank Zuidlaren Anlo Gieten Gasselte Roden Peize Eelde Norg Vries Rolde.	1
Winschoten.	Winschoten Termunten	1	Emmen.	Emmen Borger Odoorn Schoonebeek Dalen Zweelo Sleen Oosterhesselen	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Emmen. (<i>Vervolg</i>).	Coevorden Westerbork Beilen.		Bergum. (<i>Vervolg</i>).	Tietjerksteradeel Smallerland.	
Leeuwarden.	Leeuwarden Leeuwarderadeel Idaarderadeel.	1	Wolvega.	Ooststellingwerf Weststellingwerf Lemsterland Smilde Diever Vledder Havelte.	1
Harlingen.	Harlingen Barradeel Wonseradeel Bolsward Workum Hindeloopen.	1	Steenwijk.	Steenwijk Steenwijkerwold Oldemarkt Kuinre Blankenham Blokzijl Stad-Vollenhove Ambt-Vollenhove Giethoorn Wanneperveen Zwartsluis Staphorst Hasselt Genemuiden Nieuwleusen.	1
Franecker.	Franecker Franeckeradeel 't Bildt Menaldumadeel Baarderadeel Hennaarderadeel.	1			
Sneek.	Sneek Wijmbritseradeel Stavoren Hemelumer-Olde- (phaert IJlst Gaasterland Sloten Rauwerderhem Doniawerstal.	1	Meppel.	Meppel Dwingelo Nijeveen Ruinen Ruinerwold Hoogeveen Zuidwolde de Wijk Avereest.	1
Schoterland.	Schoterland Utingeradeel Opsterland Haskerland Aengwirden.	1	Zwolle.	Zwolle Zwollerkerspel Dalfsen Wijhe Heino.	1
Dokkum.	Dokkum Oostdongeradeel Westdongeradeel Dantumadeel Ferwerderadeel Ameland Schiermonnikoog.	1	Kampen.	Kampen Kamperveen Grafhorst IJsselmuiden Wilsum	1
Bergum.	Kollumerland Achtkarspelen	1			

Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
1	Kampen. (<i>Vervolg</i>).	Zalk en Veecaten Oldebroek Elburg Doornspijk Heerde Hattem.		Lochem. (<i>Vervolg</i>).	Laren Borculo Neede Eibergen Ruurlo Groenlo.	
1	Ommen.	Stad-Ommen Ambt-Ommen Gramsbergen Stad-Hardenberg Ambt-Hardenberg den Ham Hellendoorn Vriezenveen Raalte Holten.	1	Zutphen.	Zutphen Vorden Warnsveld Brummen Hengelo Steenderen Hummelo Doesburg.	1
	Almelo.	Stad-Almelo Ambt-Almelo Tubbergen Ootmarsum Denekamp Wierden Weerselo Borne Rijssen.	1	Doetinchem.	Stad-Doetinchem Ambt-Doetinchem Winterswijk Aalten Lichtenvoorde Wisch Dinxperlo Zelhem Gendringen.	1
1	Enschede.	Enschede Oldenzaal. Lossen Haaksbergen Hengelo Lonneker.	1	Rheden.	Rheden Zevenaar Rozendaal Westervoort Duiven Huissen Didam Angerlo Bergh Wehl Herwen en Aerd.	1
1	Deventer.	Deventer Diepenveen Bathmen Voorst Olst.	1	Arnhem.	Arnhem.	1
1	Lochem.	Lochem Markelo Goor Stad-Delden Ambt-Delden Diepenheim Gorssel	1	Elst.	Elst Wageningen Doorwerth Renkum Valburg Heteren Hemmen Bemmel	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Elst. (<i>Vervolg</i>).	Gent Pannerden Ewijk Beuningen.		Tiel. (<i>Vervolg</i>).	IJzendoorn Echteld Dodewaard Kesteren.	
Nijmegen.	Nijmegen Millingen Ubbergen Groesbeek Heumen.	1	Wijk bij Duurstede.	Wijk bij Duurstede Driebergen Rijsenburg Langbroek Cothen Werkhoven Odijk Houten Schalkwijk Tull en 't Waal Jutphaas Vreeswijk IJsselstein Lopik Jaarsveld Benschop Willige Langerak Montfoort Hoenkoop Polsbroek Willeskop Snelrewaard Culenburg Beusichem Buren Buurmalsen.	1
Druten.	Druten Overasselt Wijchen Balgoij Batenburg Bergharen Horszen Appeltern Driel Hurwenen Rossum Zaltbommel Ammerzoden Brakel Zuilichem Poederoyen Hedel Kerkwijk Gameren Dreumel Wamel Heerewaarden.	1			
Tiel.	Tiel Zoelen Geldermalsen Wadenoijen Est en Opijnen Ophemert Varik Deil Beesd Waardenburg Haften Maurik Lienden	1	Ede.	Ede Barneveld Nijkerk Scherpenzeel Renswoude Veenendaal Rhenen Amerongen Leersum Hoewelaken.	1
			Amersfoort.	Amersfoort Bunschoten Eemnes Baarn	1

leden.

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Amersfoort. (<i>Vervolg</i>).	Hoogland Soest Stoutenburg Leusden Woudenberg Maarn Zeist Doorn.		Breukelen. (<i>Vervolg</i>).	Kockengen Kamerik Zegveld Haarzuilens Ruwiël Harmelen Veldhuizen Linschoten.	
Apeldoorn.	Apeldoorn Epe Ermelo Harderwijk Putten.	1	Hilversum.	Hilversum Ouder-Amstel Watergraafsmeer Diemen Muiden Naarden Huizen Blaricum Laren Bussum Weesp Weesperkarspel Ankeveen Nederhorst den (Berg Nigtevecht Kortenhoef 's Graveland.	1
Utrecht.	Utrecht de Bildt Maartensdijk Bunnik Oudenrijn Achtthhoven Westbroek.	2			
Breukelen.	Breukelen-Nijen- (rode Breukelen-St. Pie- (ters Nieuwveen Nieuwkoop Zevenhoven Ter Aar Abcoude-Proostdij Abcoude-Baam- (brugge Loosdrecht Vinkeveen Vreeland Loenen Loenersloot Mijdrecht Wilnis Maarsseveen Maarssen Tienhoven Zuilen Vleuten Laagnieuwkoop	1	Hoorn.	Hoorn Zwaag Berkhout Avenhorn Ursem Schermerhorn Oudendijk Beets Beemster Oosthuizen Warder Middelie Kwadijk Purmerend Edam Katwoude Monnikendam Marken.	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Enkhuizen.	Enkhuizen Medemblik Opเปอร์does Twisk Abbekerk Hoogwoud Winkel Opmeer Spanbroek Obdam Hensbroek Sijbekarspel Wognum Nibbixwoud Midwoud Wervershoof Andijk Bovenkarspel Grootebroek Hoogkarspel Westwoud Blokker Schellinkhout Wijdenes Venhuizen Urk.	1	Alkmaar. (<i>Vervolg</i>).	Koedijk Oudorp Oterleek.	
			den Helder.	den Helder Texel Vlieland Terschelling Wieringen Anna Paulowna Zijpe Callantsoog Petten.	1
			Amsterdam.	Amsterdam Nieuwer-Amstel.	9
			Haarlem.	Haarlem.	1
			Beverwijk.	Beverwijk Zandvoort Bloemendaal Schoten Spaarnдам Haarlemmerliede (en Spaarnwoude Velsen Assendelft Westzaan Krommenie Wijk aan Zee en (Duin Heemskerk Uitgeest Castricum Akersloot Limmen Egmond binnen Egmond aan Zee.	1
Alkmaar.	Alkmaar Heiloo Bergen Schoorl Warmenhuizen Harenkarspel St. Maarten Schagen Wieringerwaard Barsingerhorn Nieuwe-Niedorp Oude-Niedorp Heerhugowaard Oudkarspel Noord-Scharwoude Zuid-Scharwoude Broek op Lan- (gendijk St. Pancras	1	Zaandam.	Zaandam Koog a/d Zaan Zaandijk Wormerveer Wormer Jisp Graft de Rijk	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Zaandam. (<i>Vervolg</i>).	Zuid- en Noord- Schermer Wijdewormer Oostzaan Itpendam Landsmeer Buiksloot Broek in Water- (land Nieuwendam Ransdorp.		Gouda. (<i>Vervolg</i>).	Moordrecht Nieuwerkerk a/d (IJssel Ouderkerk a/d (IJssel Krimpen a/d (IJssel Krimpen a/d Lek Gouderak Lekkerkerk.	
Haarlemmer- meer.	Haarlemmermeer Sloten Heemstede Bennebroek Aalsmeer Uithoorn Leimuiden Lisse Hillegom Alkemade.	1	Bodegraven.	Bodegraven Aarlanderveen Hazerswoude Alphen Zwammerdam Rietveld Woerden Waarder Barwoutswaarder Papekop Lange-Ruige Weide	1
Leiden.	Leiden.	1		Reeuwijk Oudewater Hekendorp Haastrecht Vlist Stolwijk Schoonhoven Bergambacht Ammerstol Berkenwoude.	
Katwijk.	Katwijk Noordwijk Noordwijkerhout Sassenheim Voorhout Oegstgeest Warmond Rijnsburg Valkenburg Leiderdorp Rijnsaterwoude Woubrugge Oudshoorn Koudekerk Zoeterwoude Voorschoten Veur Wassenaar.	1	Delft.	Delft Hof van Delft Pijnacker Vrijenban Berkel Bleiswijk Zevenhuizen Bergschenhoek Hillegersberg.	1
Gouda.	Gouda Boskoop Moerkapelle Waddinxveen	1	Loosduinen.	Loosduinen 's Gravenzande Maassluis Maasland	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Loosduinen. (<i>Vervolg</i>).	de Lier Naaldwijk Schipluiden Monster Wateringen Rijswijk Voorburg Stompwijk Nootdorp Zoetermeer Zegwaard Benthuizen.		Brielle. (<i>Vervolg</i>).	Pernis Hoogvliet Poortugaal Goudswaard Piershil Zuid-Beijerland Nieuw-Beijerland.	
			's Gravenhage	's Gravenhage.	3
			Dordrecht.	Dordrecht Dubbeldam Zwijndrecht Papendrecht Heerjansdam.	1
Schiedam.	Schiedam Overschie Schiebroek Kethel Vlaardingen Vlaardinger- (ambacht.	1	Ridderkerk.	Ridderkerk Barendrecht Hendrik-Ido- (Ambacht IJsselmonde Rhoon 's Gravendeel Strijen Maasdam Puttershoek Heinenoord Oud-Beijerland Mijnsheerenland Westmaas Klaaswaal Numansdorp	1
Rotterdam.	Rotterdam Kralingen Charlois Capellea/dIJssel.	5			
Brielle.	Brielle den Bommel Ooltgensplaat Stad aan 't Ha- (ringvliet Oostvoorne Vierpolders Nieuwenhoorn Hellevoetsluis Nieuw-Helvoet Rockanje Heenvliet Geervliet Zwartewaal Spijkenisse Hekelingen Zuidland Abbenbroek Oudenhoorn Rozenburg	1	Gorinchem.	Gorinchem Herwijnen Vuren Nederhemert Wijk en Aalburg Veen Op- en Neer- (Andel Giessen Rijswijk Woudrichem de Werken en (Sleeuwijk Werkendam	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Gorinchem. (<i>Vervolg</i>).	Schelluinen Arkel Kedichem Heukelum Asperen Hardinxveld Giessen-Nieuw- (kerk Giessendam Molenaarsgraaf Hoogblokland Hoornaar Noordeloos Nieuwland.		Middelburg. (<i>Vervolg</i>).	Vrouwenpolder Serooskerke Aagtekerke Grijpskerke Westkapelle St. Laurens Meliskerke Zoutelande Biggekerke Oost- en West- (Souburg Koudekerke Ritthem Nieuw- en St. (Joosland.	
Slidrecht.	Slidrecht Vianen Hagestein Everdingen Schoonrewoerd Leerdam Hei- en Boeikop Leerbroek Lexmond Meerkerk Ameide Tienhoven Langerak Goudriaan Nieuwpoort Groot-Ammers Ottoland Peursum Brandwijk Bleskensgraaf Wijngaarden Streefkerk Nieuwlekkerland Alblasserdam Oud-Alblas.	1	Oostburg.	Oostburg Cadzand Retranchement Zuidzande Sluis Aardenburg Eede St. Kruis Waterlandkerkje IJzendijke Breskens Groede Nieuwvliet Schoondijke Hoofdplaat Biervliet Neuzen Hoek Philippine Westdorpe Zaamslag Sas van Gent Axel.	1
Middelburg.	Middelburg Vlissingen Veere Oostkapelle Domburg	1	Goes.	Goes Arnemuiden 's Heer-Arends- (kerke 's Heer-Abtskerke Wolphaartsdijk	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Goes. (<i>Vervolg</i>).	Heinkenszand 's Gravenpolder Kattendijke Kloetinge Wemeldinge Wissekerke Colijnsplaat Kortgene Kats Tholen Oud-Vossemeer Poortvliet St. Annaland Stavenisse St. Maartensdijk Scherpenisse St. Philipsland.		Hontenisse. (<i>Vervolg</i>).	Ellewoutsdijk Baarland.	
			Zierikzee.	Zierikzee Haamstede Noordwelle Renesse Serooskerke Burgh Elkerzee Ellemeet Brouwershaven Zonnemaire Duivendijke Kerkwerve Noordgouwe Dreischor Oosterland Nieuwerkerk Ouwerkerk Bruinisse Goedereede Ouddorp Stellendam Dirksland Melissant Middelharnis Sommelsdijk Oude-Tonge Nieuwe-Tonge Herkingen.	1
Hontenisse.	Hontenisse Overslag Zuiddorpe Koewacht Boschkapelle Hulst Clinge St. Jansteen Stoppeldijk Hengstdijk Graauw en Lan- (gendam Ossenis Rilland-Bath Waarde Schore Kruiningen Krabbendijke Yerseke Kapelle Borsselen Driewegen Nisse Ovezande Hoedekenskerke 's Heerenhoek Oudelande	1	Bergen op Zoom.	Bergen op Zoom Woensdrecht Ossendrecht Huybergen Putte Nieuw-Vossemeer Wouw Halsteren Roosendaal en (Nispen Steenbergen en (Kruisland.	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden,	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Breda.	Breda Rucphen en Vo- (renseinde Hoeven Etten en Leur Princenhage Terheyden.	1	Waalwijk. (<i>Vervolg</i>).	Heesbeen, Eethen (en Genderen Drongelen, Hang- (oort, Gansoijen en Doeveren Besoijen Baardwijk Drunen Nieuwkuyk Vlijmen Empel en Meer- (wijk Engelen Bokhoven Hedikhuizen Herpt Oudheusden Heusden Capelle Sprang Vrijhoeve Capelle Cromvoirt Helvoirt Udenhout Berkel Haaren.	
Oosterhout.	Oosterhout Zundert Rijsbergen Ginneken en Bavel Teteringen Dongen 's Gravenmoer Loon op Zand Gilze en Reijen Chaam Baarle-Nassau	1			
Zevenbergen.	Zevenbergen Dinteloord en (Prinsland Oud- en Nieuw- (Gastel Fijnaart en Hei- (ningen Willemstad Klundert Standdaarbuiten Oudenbosch Hooge en Lage (Zwaluwe Geertruidenberg Made en Drim- (melen Raamsdonk.	1	Tilburg.	Tilburg Oisterwijk Moergestel Hilvarenbeek Goirle Alphen en Riel Diessen Oost-, West- en (Middelbeers.	1
Waalwijk.	Waalwijk Almkerk Dussen, Munster (en Muilkerk. Waspik Meeuwen, Hill (en Babylonien- broek	1	Eindhoven.	Eindhoven Hooge en Lage (Mierde Reusel Bladel en Netersel Oirschot Liempde Vessem, Wintelre (en Knegsel	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Eindhoven. (<i>Vervolg.</i>)	Zeelst Strijp Woensel Best Stratum Gestel en Blaart- (hem Hoogeloon, Ha- (perten Casteren Duizel en Steensel Eersel Luyksgestel Borkel en Schaft Bergeyk Dommelen Westerhoven Veldhoven en Me- (reveldhoven Riethoven Oerle Valkenswaard.		Maastricht.	Maastricht St. Pieter Oud-Vroenhoven Meerssen Amby Heer Gronsveld Eysden.	1
			Gulpen.	Gulpen Mesch Rijckholt St. Geertruid Mheer Noorbeek Slenaken Wittem Vaals Bocholtz Simpelveld Wijlre Valkenburg Oud-Valkenburg Margraten Cadier en Keer Bemelen Berg en Terblijt Houthem Kerkrade Voerendaal Schin op Geulle Heerlen Schaesberg Klimmen.	1
Helmond.	Helmond Tongelre Nunen, Gerwen (en Nederwetten Zesgehuchten Bakel en Milheeze Deurne en Liesel Vlierden Geldrop Mierlo Lierop Asten Somereren Leende Heeze Maarheeze Soerendonk, Sterk- (sel en Gassel Budel Aalst Waalre Stiphout Aarle-Rixtel.	1	Sittard.	Sittard Borgharen Itteren Bunde Geulle Elsloo Stein Urmond Obbicht en Pa- (penhoven Grevenbicht	1

Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.	Hoofd- kiesdistricten.	Gemeenten van het hoofdkiesdistrict.	Getal der te kiezen leden.
Sittard. (<i>Vervolg.</i>)	Limbricht Born Nieuwstadt Broeksittard Munstergeleen Geleen Beek Spaubeek Schimmert Hulsberg Wijnandsrade Nuth Ulestraten Schinnen Amstenrade Hoensbroek Brunssum Schinveld Jabeek Bingelrade Merkelbeek Oirsbeek Eygelshoven Ubach over Worms Nieuwenhagen.		Roermond. (<i>Vervolg.</i>)	Wessem Thorn Swalmen Beesel.	
			Venlo.	Venlo Grubbenvorst Arcen en Velden Broekhuizen Meerlo Wanssum Venray Bergen Ottersum Gennep Mook Sambeek Vierlingsbeek Maashees en Over- (loon Oploo, St. Antho- nis en Ledeaacker Belfeld Tegelen.	1
Roermond.	Roermond Susteren Roosteren Echt Ohé en Laak Stevensweert Vlodrop Posterholt St. Odiliënberg Melick en Her- (kenbosch Montfort Maasbracht Linne Herten Maasniel Horn Beegden Heel en Panheel	1	Weert.	Weert Hunsel Stramproy Nederweert Roggel Heythuizen Neer Kessel Meijel Helden Sevenum Maasbree Horst Buggenum Nunhem Haelen Ittervoort Neeritter Baexem Grathem.	1

leden.

ADDITIONEELE ARTIKELEN DER GRONDWET.

Art. I. Alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, tot dat zij door andere, volgens deze Grondwet, zijn vervangen.

Art. II. Alle op het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de Grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, tot dat zij achtereenvolgens door andere worden vervangen.

Art. III. De heerlijke regten betreffende voordragt of aanstelling van personen tot openbare betrekkingen zijn afgeschaft.

De opheffing der overige heerlijke regten en de schadeloosstelling der eigenaren kunnen door de wet worden vastgesteld en geregeld.

Art. IV. Art. 151 der Grondwet is niet toepasselijk ten aanzien van aardhaling, ingeval de specie wordt genomen van gronden, waarop de verplichting tot levering tegen of zonder vergoeding, krachtens gewoonte of verordening, zoowel als uit anderen hoofde, in 1886 rustte.

Art. V. Het eerste lid van art. 152 der Grondwet blijft buiten toepassing, tot dat de wettelijke regeling omtrent de gevallen waarin geene schadeloosstelling in geval van vernietiging of voortdurende of tijdelijke onbruikbaarmaking van eigendom verleend wordt, zal zijn in werking getreden.

Art. VI. Behoudens het regt des Konings om de Kamers der Staten-Generaal of eene van die Kamers te ontbinden, blijven de beide Kamers zocals die op het tijdstip der afkondiging van de wetten, houdende veranderingen in de Grondwet zijn zamengesteld, bestaan tot op den dag der opening der nieuwe Kamers. Zijn vóór dien dag verkiezingen noodig ter vervulling van plaatsen, die door ontslag, overlijden of om eene andere reden openvallen, dan geschieden deze overeenkomstig de op den dag der genoemde afkondiging bestaande bepalingen. De Koning bepaalt het tijdstip der opening van de nieuwe Kamers, zoo kort mogelijk na de verkiezingen in art. IX bedoeld.

Art. VII bevat de hierboven opgenomen wijzigingen in de wet van 4 Julij 1850 (Staatsblad n°. 37).

Art. VIII. Na de afkondiging van de wetten, houdende veranderingen in de Grondwet, heeft eene herziening plaats van de kiezerslijsten en van de lijsten der hoogstaangeslagenen, overeenkomstig de wet van 4 Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 37), gelijk zij bij art. VII is gewijzigd.

Voor de herziening der kiezerslijsten worden de termijnen van art. 1, sub *c*, en van art. 7 dier wet gesteld op den 21sten dag na de bedoelde afkondiging. De kiezerslijsten worden vastgesteld uiterlijk op den 49sten en gesloten uiterlijk op den 77sten dag na die afkondiging.

Voor de herziening van de lijsten der hoogstaangeslagenen wordt de termijn van art. 73 dier wet gesteld op den 49sten dag na bedoelde afkondiging. Zij worden vastgesteld uiterlijk op den 77sten en gesloten uiterlijk op den 105^{den} dag na die afkondiging.

De eerstvolgende herziening van de kiezerslijsten en van de lijsten der hoogstaangeslagenen heeft plaats in 1889.

Art. IX. De verkiezingen voor de nieuwe Kamers der Staten-Generaal hebben plaats binnen 4 maanden na die afkondiging.

Art. X. Het tweede lid van art. 5 van de wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* n°. 85) vervalt.

Art. XI. Aan de verkiezingen van leden van Provinciale Staten en gemeenteraden, die mogten plaats hebben vóór de sluiting der kiezerslijsten, bedoeld in art. VIII, nemen de personen deel, wier namen voorkomen op de kiezerslijsten, geldende tijdens de afkondiging der wetten, houdende verandering in de Grondwet.

Art. XII. De Koning is bevoegd den tekst der herziene Grondwet bekend te doen maken en daarbij in de artikelen, welke naar een ander artikel verwijzen, de veranderingen van nummers aan te brengen, welke noodig blijken te zijn.

UITVOERING

DER GEWIJZIGDE KIESWET.

KONINKLIJK BESLUIT *van den 28sten November 1887*
(*Staatsblad no. 211*) tot uitvoering van het vijfde en zevende lid van
art. 7 en van het laatste lid van art. 11 der kieswet.

ART. 1.

Voor de aangiften van hen, die krachtens art. 1, letter *c* der kieswet zooals die is gewijzigd bij art. VII van de Additioneele artikelen der Grondwet, aanspraak meenen te kunnen maken om geplaatst te worden op de kiezerslijsten, wordt vastgesteld het model A, bij dit besluit gevoegd.

Voor de aangiften van hen die krachtens het vierde lid van art. 7 in verband met art. 1, letter *b* dier wet gelijke aanspraak meenen te kunnen maken, wordt vastgesteld het model B, bij dit besluit gevoegd.

Deze modellen worden ter secretarie der gemeente kosteloos verkrijgbaar gesteld.

ART. 2.

De Rijksschatters voor de personeele belasting zijn in de gemeenten of afdeelingen van gemeenten, waarvoor zij zijn benoemd, tevens schatters der jaarlijksche huurwaarde van de gedeelten van woonhuizen, waarvoor aangiften volgens het model A zijn ingediend.

Voor elke gemeente eener contrôle der directe belastingen worden jaarlijks door den controleur uit de Rijksschatters voor de personeele belasting drie of zes aangewezen om overeenkomstig de bepalingen van de kieswet te schatten, zoomede een of meer schatters die hen zoo noodig zullen vervangen. Van hunne namen, voornamen en woonplaatsen doet hij tijdig opgaaf aan den burgemeester.

Indien eene contrôle der directe belastingen uit ééne gemeente of uit eene afdeeling eener gemeente bestaat, worden de namen, voornamen en woonplaatsen van al de schatters der personeele belasting, die voor die gemeente of voor die afdeeling zijn benoemd, zonder verdere aanwijzing door den controleur aan den burgemeester opgegeven.

Te Amsterdam wordt de opgaaf gedaan door den controleur der eerste afdeeling.

Blijkt den burgemeester in den loop van het werk dat het aantal hem opgegeven schatters voor tijdige voltooiing der schattingen niet voldoende is, dan doet hij daarvan terstond mededeeling aan den controleur, die de opgaaf heeft gedaan.

ART. 3.

Alvorens voor de eerste maal krachtens het vorig artikel te schatten, legt de schatter in handen van den burgemeester zijner woonplaats, op de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den volgenden eed (belofte) af:
»Ik zweer (beloof) dat ik mijn plicht als schatter overeenkomstig de bepalingen der kieswet volgens mijn geweten onpartijdig en nauwgezet zal vervullen.

»Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig (dat belof ik)''.

De beëdiging blijft van kracht voor alle schattingen overeenkomstig de bepalingen der kieswet, die den schatter, onverschillig in welke gemeente, ook in volgende jaren worden opgedragen.

Van de beëdiging wordt door den burgemeester eene akte aan den schatter uitgereikt.

ART. 4.

Alle aangiften volgens het model A worden door den burgemeester terstond ingeschreven op een schattingstaat, welke volgens het hierbij vastgesteld model C wordt opgemaakt.

In gemeenten, waar twee of meer ontvangkantoren der directe belastingen zijn, worden de aangiften betreffende gedeelten van woonhuizen tot elk kantoor behorende, op een afzonderlijken staat ingeschreven.

Bij verdeling der schattingen in eene gemeente of in een onderdeel eener gemeente, dat een kring van een ontvangtkantoor uitmaakt, onder twee of meer groepen, ieder van drie schatters, wordt voor elk drielal een afzonderlijke staat opgemaakt.

Elke staat wordt door den burgemeester, ter vergelijking van de aanduiding van het woonhuis, van de huurwaarde voor de personeele belasting en van den naam van den aangeslagene met het kohier van de personeele belasting, aan den ontvanger der directe belastingen gezonden en door dezen, onder overlegging van zijn verslag, zoo spoedig mogelijk teruggezonden.

ART. 5.

Indien aan den burgemeester blijkt dat de aangever niet gedurende den bij art. 1, letter c, der kieswet genoemden termijn het door hem opgegeven perceelsgedeelte in huur gehad en bewoond heeft, dat voor dat perceelsgedeelte wel een afzonderlijke aanslag in de personeele belasting geschiedt, of dat de huurwaarde van het geheele perceel minder bedraagt dan het dubbel van het laagste in de gemeente voor den vollen aanslag in de personeele belasting vereischte bedrag, wordt de aangifte door den burgemeester op den staat doorgehaald, met vermelding in de laatste kolom van de reden waarom aan de aangifte geen verder gevolg kan worden gegeven.

ART. 6.

Voor de gedeelten van woonhuizen, in de niet ingevolge het voor-

gaande artikel doorgehaalde aangiften vermeld, worden door den burgemeester de drie aangewezen schatters schriftelijk opgeroepen.

Indien voor eene gemeente of voor eene afdeeling eener gemeente zes of meer schatters beschikbaar zijn, worden door den burgemeester zooveel groepen van drie schatters opgeroepen, als hij voor tijdigen afloop van het werk noodig oordeelt. Hij verdeelt de werkzaamheden onder de groepen van schatters.

De controleurs der directe belastingen zijn verplicht de burgemeesters op hun verzoek voor te lichten zoowel omtrent de bepaling van het aantal groepen als nopens de verdeeling van het werk.

Bij verhindering van een opgeroepen schatter om zijn werk te volbrengen, roept de burgemeester in diens plaats uit de hem opgegeven schatters een anderen op.

De schattingstaat wordt door den burgemeester aan een der schatters uitgereikt of gezonden.

De staat wordt door de schatters zoo spoedig mogelijk en uiterlijk zeven dagen vóór den in het eerste lid van het volgend artikel genoemden dag vastgesteld en bij den burgemeester ingediend.

Indien de schatters voor twee of meer gemeenten zijn opgeroepen wordt de staat van de gemeente met de talrijkste bevolking vóór die met eene minder talrijke ingediend, voor zoover niet alle tegelijk gereed zijn.

ART. 7.

Nadat de schatting heeft plaats gehad, benoemt de burgemeester op den dag waarop de kiezerslijsten volgens art. 10 der kieswet op de secretarie ter inzage worden gelegd, uit de ingezetenen der gemeente minstens vijf herschatters, die hij van eene akte van aanstelling voorziet.

Bij ontvangst van een bezwaarschrift tegen de schatting, worden door den burgemeester zoo spoedig mogelijk drie herschatters schriftelijk opgeroepen.

Ten aanzien van de opgeroepenen zijn art. 3 zoomede het vierde lid van art. 6 van dit besluit toepasselijk, met dien verstande, dat het woord »schatter", in het eedsformulier wordt vervangen door »herschatter".

Personen die tot eene schatting, waartegen bezwaar is ingebracht, hebben medegewerkt, mogen daarvoor niet als herschatter optreden.

ART. 8.

Een uittreksel van den schattingstaat nopens het te herschatten gedeelte van het woonhuis wordt door den burgemeester aan de herschatters uitgereikt, met opgaaf van de bezwaren die tegen de schatting zijn ingediend.

Van de uitkomst der herschatting wordt door de herschatters schriftelijk verslag opgemaakt, dat aan den burgemeester, binnen een door hem vast te stellen termijn, wordt overgelegd.

ART. 9.

Aan de schatters en herschatters wordt door het gemeentebestuur eene belooning toegekend.

Zij wordt voor elken schatter berekend naar vijf en twintig cent voor elke schatting.

Indien de schatter niet woont in de burgerlijke gemeente, waar de schatting is verricht, wordt het aldus berekend geheel bedrag der belooning met vier gulden vermeerderd.

Bestaat de gemeente uit twee of meer kadastrale gemeenten dan wordt het geheele bedrag vermeerderd met vier gulden voor elke dier kadastrale gemeenten, waar de schatter heeft geschat, die waar hij woont niet mede gerekend. De vermeerdering wordt niet toegekend aan de schatters in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's Gravenhage en Utrecht.

De belooning van iederen herschatter bedraagt: één gulden vijftig cent voor elke herschatting.

Onder de belooningen van dit artikel is vergoeding voor verplaatsingskosten begrepen.

ART. 10.

De kosten van iedere herschatting, volgens het laatste lid van art. 11 der kieswet bij het gemeentebestuur te storten door dengene, die een bezwaarschrift tegen de schatting indient, bedragen vier gulden vijftig cent.

ART. 11.

Aangiften volgens het model B worden met de daarbij overgelegde bescheiden door den burgemeester terstond na ontvangst tot onderzoek gezonden aan den bewaarder van de hypothecken en het kadaster onder wiens kantoor de goederen gelegen zijn.

Betreft de aangifte aanslagen in gemeenten die tot twee of meer kantoorcirklingen behooren dan wordt zij door alle daarbij betrokken bewaarders behandeld. De burgemeester zendt daartoe de stukken aan een dier bewaarders die voor de verdere verzending zorgt.

ART. 12.

De bewaarders, in het voorgaande artikel bedoeld, onderzoeken of de in de aangifte vermelde mede-eigendom uit de stukken van hun kantoor blijkt.

Is dit niet het geval dan wordt de juistheid der aangifte verder onderzocht door den ontvanger der registratie onder wiens kantoor de goederen gelegen zijn.

ART. 13.

Ieder der ambtenaren in het voorgaande artikel vermeld voegt bij de aangifte een schriftelijk verslag van de uitkomsten van zijn onderzoek. Blijkt van den mede-eigendom dan wordt tevens het bedrag van het aandeel in den aanslag in hoofdsom en Rijks opcenten opgegeven.

ART. 14.

De ambtenaar die de aangifte het laatst heeft behandeld zendt haar met bescheiden en verslagen aan den burgemeester.

ART. 15.

De vastgestelde schattingstaten, bedoeld in het voorlaatste lid van art. 6 van dit besluit en de verslagen der ambtenaren bedoeld in art. 13 worden gevoegd bij de kiezerslijsten, die krachtens art. 10 der kieswet op de secretarie der gemeente voor een ieder ter inzage worden nedergelegd. Die bijvoeging wordt vermeld in de openbare kennisgeving in dat wetsartikel voorgeschreven.

ART. 16.

Dit besluit treedt in werking op den vijfden dag na dien der afkondiging in het *Staatsblad* en de *Staatscourant*.

MODEL A.

GEMEENTE

Aanwijzing voor de invulling der aangifte.

Aangifte voor plaatsing op de kiezerslijsten.

MODEL A.

(Vijfde lid van art. 7 in verband met art. 1 lett. c der kieswet.)

(1) Naam en voornamen

De ondergeteekende (1)

Hoofd van een gezin

Alleen wonend persoon

(2) Dag waarop de schriftelijk of mondeling gesloten huur is ingegaan.

verklaart dat hij sedert (2)

(3) Dag waarop het gedeelte betrokken is.

in huur en sedert (3)

bewoond heeft en nog bewoont een gedeelte van het perceel dezer gemeente (4)

(4) Wijk, nummer, buurt, straat enz.

(5) Naam van den angeslagene.

waarvoor (5)

(6) Bedrag.

(De aanslag in hoofdsom *wegens de huurwaarde* volgens het aanslagbiljet twintig maal genomen.)

als inwonend *eigenaar* (of *eerste huurder*) in de personeele belasting naar eene huurwaarde van (6) is angeslagen.

(7) Aanwijzing van het gedeelte.

(Aantal vertrekken, voor- of achterkamer, alcove, enz.)

Meenende dat voor bedoeld gedeelte, bestaande uit (7)

bij schatting eene huurwaarde zal bepaald worden, waarvoor bij aanslag in de belasting op het personeel (drie eerste grondslagen) volle belasting zou verschuldigd zijn, verzoekt hij geplaatst te

worden op de lijst der kiezers voor (8)
lijsten

Te , den

(9) Ondertekening.

(9)

MODEL B.

GEMEENTE

Aanwijzing voor de invulling der aangifte.

Aangifte voor plaatsing op de kiezerslijsten wegens een aandeel in een aanslag in de grondbelasting ten minste tien gulden in hoofdsom en Rijksopcenten bedragende.

MODEL B.

(Vierde en vijfde lid van art. 7 in verband met art. 1 letter b der kieswet.)

(1) Naam en voornamen voluit geschreven.

(2) Wijk, nummer, buurt, straat, enz.

(3) Naam, voornamen en woonplaats volgens het aanslagbiljet.

(4) Omschrijving van de wijze waarop de eigendom verkregen is.
In geval van erfopvolging op te geven: naam en voornamen van den erflater en de dagteekening van zijn overlijden.

Indien de mede-eigendom bij schriftelijken titel is verkregen, op te geven:
de dagteekening en die der registratie; zijn de titels in de openbare registers overgeschreven, de dagteekening en het deel en nummer dier overschrijving.

(5) Deze zes woorden door te halen ingeval geen schriftelijke titels genoemd zijn.

(6) Bedrag van het aandeel in hoofdsom en Rijksopcenten.

(7) Den gemeenteraad, de Provinciale Staten en de Tweede Kamer.

(8) Onderteekening.

De ondergeteekende (1)

wonende (2)

verklaart dat hij is medetigenaar in de onverdeelde onroerende goederen waarvoor (3)

blijkens nevensgaand gekwiteerd aanslagbiljet is aangeslagen in de grondbelasting; dat hij dien eigendom verkregen heeft bij (4)

welke titels mede hierbij zijn gevoegd. (5)

Aangezien zijn aandeel in dien aanslag (6) bedraagt, verzoekt hij geplaatst te worden op de lijst der kiezers voor (7)

Te
(8)
den

MODEL C.

SCHATTING STAAT.

GEMEENTE

UITKOMSTEN van de schatting der jaarlijksche huurwaarde van gedeelten van woonhuizen, waarvoor geen afzonderlijke aanslag in de belasting op het personeel geschiedt. (5de en 6de lid van art. 7 in verband met letter c van art. 1 der kieswet.)

[illegible]

MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 30 November 1887 aan de burgemeesters der gemeenten betreffende de uitvoering der kieswet.

Bij de Additioneele artikelen der Grondwet zijn in het kiesrecht voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden belangrijke wijzigingen gebracht, die ook verschillende veranderingen in de regelen voor het opmaken der kiezerslijsten ten gevolge hebben gehad. Volgens art. VIII der Additioneele artikelen moet thans eene herziening dier lijsten plaats hebben. Ik heb de eer omtrent deze herziening het volgende onder Uwe aandacht te brengen.

Daar de plechtige afkondiging der veranderingen in de Grondwet plaats heeft op 30 November, valt volgens art. VIII voornoemd, voor deze herziening der lijsten de termijn van 15 Februari in art. 1, sub *c* en art. 7 der kieswet op 21 December 1887. De kiezerslijsten moeten worden vastgesteld uiterlijk op 18 Januari 1888 en gesloten uiterlijk op 15 Februari 1888. Onder de uitdrukking »laatstverloopen dienstjaar'' is in de artt. 1 en 7 te verstaan het laatstverloopen dienstjaar vóór de vaststelling der lijsten, dus het dienstjaar 1886—1887 van de personee en het dienstjaar 1887 van de grondbelasting. De termijn van negen maanden, genoemd in art. 1, sub *c*, loopt thans van 21 Maart 1887 tot 21 December 1887.

In de eerste plaats zal te zorgen zijn voor de uitvaardiging der kennisgeving, bedoeld in art. 7. Opdat belanghebbenden eene behoorlijke tijdsruimte hebben voor de indiening hunner aangiften, verzoek ik U die kennisgeving uiterlijk op 7 December e. k. te doen uitgaan, en te zorgen dat op dien dag de modellen A en B, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 28 November 1887 (*Staatsblad* n°. 211) ter gemeente-secretarie verkrijgbaar zijn.

De aanwijzing der mannelijke personen, bedoeld in art. 1, sub *a* en *b*, zal wel geene bijzondere moeilijkheden veroorzaken.

Ten aanzien van art. 1, sub *c*, zij het volgende opgemerkt:

In de eerste plaats komen ten deze alleen in aanmerking mannen, die hoofden van gezinnen of alleen wonende personen zijn. Van personen, die samenwonen, zal dus alleen het hoofd des gezins op de kiezerslijsten gebracht kunnen worden.

Ten tweede is het noodig, dat deze personen gedurende de laatste negen maanden een en hetzelfde perceelsgedeelte in huur gehad en bewoond hebben. Is zoodanig persoon binnen dien termijn verhuisd, dan kan hij op plaatsing op de lijsten geene aanspraak maken. Daarom is juist die termijn, welke in gewone omstandigheden loopt van 15 Mei tot 15 Februari, aangenomen, opdat zoo min mogelijk het kiesrecht ten gevolge van verhuizingen zou teloorgaan. In dit enkele geval loopt die termijn van 21 Maart 11. tot 21 December a. s. Voorts zal geene aangifte gelden, indien de belanghebbende het perceelsgedeelte niet in

huur had, doch vrije woning genoot, of indien hij het niet gedurende genoemden termijn van negen maanden heeft bewoond.

Het gemeentebestuur heeft zich overigens te verzekeren, dat de aangiften van belanghebbenden met de waarheid overeenstemmen. Twijfelt het of dit hét geval is, het moet omtrent het feit der verhuring en dat der bewoning een onderzoek instellen. Het kan bepaaldelijk zich daaromtrent bij den verhuurder van het perceelsgedeelte vergewissen, zonder dat diens verklaring evenwel in elk geval als beslissend behoeft te worden aangemerkt. Blijkt het dat de huur schriftelijk is aangegaan, dan kan inzage van het huurcontract nuttig zijn. Ook zullen in gemeenten, waar de huurwaarde der woning een der grondslagen van den hoofdelijken omslag is, de opgaven daaromtrent voor deze zaak benuttigd kunnen worden.

De uitdrukking »inwonende eigenaar» is gebruikt in den zin waarin zij voorkomt in de wet op de personeele belasting. Bij de toepassing dezer wet wordt door de administratie der belastingen uitgemaakt, wie als zoodanig is te beschouwen en dit punt kan dus voor de gemeentebesturen geene moeilijkheid opleveren.

Omtrent de schattingen en herschattingen zijn in het aangehaald Koninklijk besluit de noodige voorschriften gegeven. Wil, voordat Gij tot beëdiging der schatters en herschatters overgaat, hen daaromtrent inlichten en hen opmerkzaam maken dat de schatting der perceelsgedeelten moet geschieden in verhouding tot de huurwaarde van het geheele perceel en hoe zij bij verschil van gevoelen te handelen hebben.

Zoowel de in art. 1 sub *c* als de in art. 1 sub *a* en *b* bedoelde personen zullen het kiesrecht niet deelachtig worden, indien zij in het burgerlijk jaar aan de vaststelling der kiezerslijsten voorafgaande, dus voor ditmaal in 1887, onderstand van eene instelling van weldadigheid of van een gemeentebestuur hebben genoten. Onder het woord *onderstand* is zoowel bedeeling in geld als in andere voorwerpen begrepen. Voor zooverre het gemeentebestuur zelf onderstand verleende, of weet dat eene instelling van weldadigheid dat deed, laten burgemeester en wethouders de bedeelden van de kiezerslijsten weg. Is het bestuur met die omstandigheid niet bekend, dan kan zij alsnog blijken uit de inlichtingen door de instellingen van weldadigheid volgens art 10*bis* aan den gemeenteraad te verstrekken. De verplichting tot het verstrekken dezer inlichtingen is alleen opgelegd aan de in de gemeente gevestigde instellingen, maar de wet verbiedt niet ze ook aan buiten de gemeente gevestigde instellingen te vragen, en mocht het U bekend zijn dat eene *buiten* uwe gemeente gevestigde instelling aan armen uwer gemeente bedeeling verschaft, dan verdient het aanbeveling ook die instellingen te verzoeken aan U de bedoelde opgaven te willen doen. Komen die in, wil dan bevorderen dat, door een daartoe bevoegd persoon (die tot de leden van den gemeenteraad of tot de ambtenaren der gemeente kan behoren) dienovereenkomstig bezwaren bij den Raad worden ingediend. De door in Uwe gemeente gevestigde instellingen verstrekte opgaven moeten volgens art. 10*bis* aan den gemeenteraad worden ingediend en de duidelijke bedoeling van die inzending aan den Raad is, dat zij zullen worden behandeld als bezwaren tegen de kiezerslijst, zoodat volgens

art. 14 van de schrapping op grond van verleende bedeeeling aan de geschrapte personen moet worden kennis gegeven. Ten onrechte zou men de bevoegdheid van den gemeenteraad om aldus te handelen betwisten op grond van het Koninklijk besluit van 26 April 1865 (*Staatsblad* n°. 30). Dit besluit vernietigde een raadsbesluit op grond dat de voorschriften der wet, die ten doel hebben een behoorlijk onderzoek aan de beslissing des Raads te laten voorafgaan, niet waren in acht genomen. Hiervan kan ten deze geen sprake zijn: de artt. 10*bis* en 12*bis* zijn juist bestemd om een behoorlijk onderzoek te verzekeren, en het voorschrift van art. 10*bis* zou geen zin hebben, indien de Raad de bevoegdheid miste om naar aanleiding der bevolen opgaven de kiezerslijsten te verbeteren.

De kiezerslijsten moeten thans overeenkomstig art. 9 worden ingericht. Een nieuw model voor die lijsten zult Gij hierbij aantreffen. Het spreekt van zelf, dat voor elken kiezer slechts een van de kolommen 7, of 8, of de kolommen 9 en 10 moeten worden ingevuld. In kolom 8 moeten ook worden gebracht de aandeelen in onverdeelde aanslagen, welke f 10 of meer bedragen.

Aangezien het aantal kiezers van den gemeenteraad aanmerkelijk grooter dan tot nog toe zal worden, verzoek ik U te overwegen in hoeverre het noodig zal zijn, Uwe gemeente overeenkomstig art. 6 der gemeentewet in afdeelingen te verdeelen ter vergemakkelijking van de inlevering van stembriefjes.

Het schijnt, dat de bepaling van art. 51 der kieswet betreffende de verzegeling der stembussen niet overal behoorlijk wordt nageleefd. Wil de stembureaux in Uwe gemeente op dit voorschrift opmerkzaam maken.

's Gravenhage, den 30 November 1887.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,

(get.) HEEMSKERK.

MODEL.

{ der Tweede Kamer van de Staten-Generaal
 of
 Lijst der kiezers van leden van de Provinciale Staten
 of
 van den Raad.

in de gemeente

Het laagste bedrag van den vollen aanslag in de personeele belasting bedraagt f

N A A M.	V O O R- N A M E N.	Geboorteplaats.	Dag- teekening der geboorte.	Dag- teekening der naturali- satie.	Over het laatstverloopen dienstjaar aangeslagen	Bedrag van de jaarlijksche huurwaarde van perceels- gedeelten volgens schat- ting of herschating. (Art. 1c der wet).	Bedrag van de huurwaarde naar welke de woonhuizen, waartoe de in de vorige kolom bedoelde gedeelten behooren, in het personeel zijn aangeslagen. (Art. 1e der wet).		
								in den 1sten grond- slag van de per- soneele belasting naar eene huurwaarde van : (Art. 1a der wet).	in de grondbelasting voor : (Art. 1b der wet).
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

Deze lijst aldus vastgesteld den

Burgemeester en Welhouders van

Deze lijst aldus gesloten den

De Burgemeester van

KONINKLIJK BESLUIT van den 14den Februari 1888 no. 1,
(Staatsblad no. 23) tot aanwijzing van de hooge en gewichtige openbare
betrekkingen, waarvan het bekleeden of bekleed hebben de verkiesbaarheid
tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal medebrengt.

EENIG ARTIKEL.

De hooge en gewichtige openbare betrekkingen, waarvan het bekleeden
of bekleed hebben, behoudens het bepaalde in art. 93, 1^e lid en in
art. 96, 1^e lid der Grondwet, de verkiesbaarheid tot lid van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal medebrengt, zijn die van:

President van eene der Kamers der Staten-Generaal,
Vice-President en Lid van den Raad van State,
Staatsraad in buitengewonen dienst,
President en Lid van de Algemeene Rekenkamer,
Directeur van het Kabinet des Konings,
Hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur,
Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister,
Minister-resident,
President, Vice-President en Lid van den Hoogen Raad,
Procureur-Generaal en Advocaat-Generaal bij den Hoogen Raad,
President van- en Procureur-Generaal bij een Gerechtshof,
President van het Hoog Militair Gerechtshof,
Advocaat-Fiscaal voor 's Konings zee- en landmacht,
Commissaris des Konings in eene provincie,
Burgemeester van eene gemeente van meer dan 40.000 zielen,
Curator van eene Rijks-Universiteit,
Curator van de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam,
Hoogleeraar aan eene Rijks-Universiteit en Hoogleeraar aan de gemeen-
telijke Universiteit te Amsterdam, mits het hoogleeraarschap gedurende
meer dan tien jaren bekleed zij,
Voorzitter en Lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen,
Admiraal,
Vice-Admiraal,
Schout-bij-Nacht,
Generaal der Infanterie,

Luitenant-Generaal,
Generaal-Majoor,
Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
Luitenant-Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
Vice-President en Lid van den Raad van Nederlandsch-Indië,
President van de Algemeene Rekenkamer in Nederlandsch-Indië,
President van het Hoog Gerechtshof in Nederlandsch-Indië,
Gouverneur van Suriname,
Gouverneur van Curaçao.
